

AZ IDŐK JELEI

A KERESZTÉNY ADVENT KÖZÖSSÉG GYÜLEKEZETI LAPJA

Telkibánya

1946-2006

JÖVEL URAM
JÉZUS

„A SZOMBAT LETT AZ EMBERÉRT...” (MÁRK 2,27)

Hosszabb ideje fennálló hiányérzetemnek szeretnék hangot adni, amikor az alábbi gondolatokat papírra vetem. Azt valljuk, hogy a bibliai igazságok letéteményesei vagyunk, és hitelesen képviseljük Istenünk szavát. Bizonyos dogmatikai igazságok képviseletét tekintve talán tényleg így van. Olykor mégis felébred a gyanú, hogy vajon nem külső fogalmi készlettel, másoktól gondolkodás nélkül átvett, jól hangzó „igazságokat” ismételtünk. Jobb esetben időről időre mégis rá kell döbbenünk, hogy a Biblia tanítása sokkal mélyebb, átfogóbb és tartalmasabb, mintsem gondolni mertük volna. Átéltünk már ezen a téren néhány csalódást, mint például a Krisztus testlételéről szóló tanítás. Milyen sokáig tartotta magát a gondolat, hogy Jézus Krisztus Ádám elbukás előtti, és nem négyezer év genetikai örökségével megterhelt természetét vette magára. Mennyire nehéz volt azonosulni a gondolattal, hogy Jézus mindenestől fogva hasonlatossá tette az atyafiakhoz, hogy legközelebbi vérrokonunkká lett, azért, hogy segítsen rajtunk, hogy meg tudjon érteni minket, és bizalomra ébredjünk iránta, mint közülünk való iránt. Alig mertük megfogalmazni, hogy az Üdvözítő nem eszménykép, hanem példakép, és győzhetünk, ahogyan Ő győzött. Hasonló tapasztalatokat éltünk át, amikor megértettük, hogy az *ellenünk szóló kézírás* (Kol 2,14) az adóslevelünk volt – amit átlukasz-

tással érvénytelenítettek –, és nem a ceremóniális törvény. A tulajdonított és részesített igazság esetében is korrekcióra kényszerültünk. Szelektív Biblia-olvasásunk további következménye volt, hogy míg a vér fogyasztását messze elkerültük, addig a kövérjéttől nem igazán tartózkodtunk. De ez volt a helyzet az Armageddonkérdéssel is. Sokáig beszéltünk sárga veszedelemről, világháborús konfliktusokról ezzel összefüggésben.

Biblia-értelmezésünk másik viszássága a törvényhez való viszonyunk kapcsán érhető tetten. Maga Jézus is rámutatott a farizeusokkal folytatott eszmecsereiben, hogy különbség van a törvény megtartása és betöltése között, miként a tál külseje és belseje, a tartalom és a forma között. Jellegzetesen farizeusi magatartás ez, amikor valaki külsőségekben, a formákban keresi az igazságot. Ettől egészen eltér az a viszonyulás, amikor a tartalom határozza meg a formát. A keret nem hivatott többre, mint a kép kihangsúlyozására, s egy vázának is csak a virág szépségét kell kiemelnie. Közösségi életünkben is jelen lehet ez a kettősség. Egyesek rigorózus eltökéltséggel törnek lánzdását a formák, a külsőségek mellett, mások pedig – akik talán nem érezték még rá a tartalomra, a lényegre – visszariadnak a tartalom nélküli formák lélektelen felvállalásától, elindulnak a liberalizmus, a szabadosság irányába. Minden igaz reform a belső lényeg, a tartalom tapasztalatszerű újbóli felismeréséből fakad, aminek az igénye olykor a fentiekben taglalt hiányérzetből táplálkozik.

Az alábbiakban egy speciális területet szeretnék érinteni a fentiek összefüggésében, mégpedig az ember teremtésével kapcsolatban. Kérdések merültek fel bennem, vajon mi volt az ember teremtésének isteni célja: hogy értelmes lényekkel népesítse be az üres világegyetemet? Vagy a létezés öröme? A Biblia alapján kimondhatjuk, hogy Isten nagyszabású elgondolásainak ismeretében ennél lényegesen többről van szó. Sok szépség, öröm jelenik meg az ember életében. Képesek vagyunk örülni, és örülünk is az életnek, az egészségnek, a körülöttünk lévő mikro- és makrokozmosz szépségeinek, emberi kapcsolatainknak, és még sorolhatnánk. De a lelkünk mélyén érezzük, hogy ennél többről van szó.

Amikor az ember teremtésére vonatkozó bibliai kijelentéseket olvasunk, szinte beleszédülünk a felismerésbe, hogy Isten milyen csodálatosan megkülönböztetett bennünket. *„Mikor látom egeidet, a Te ujjaidnak munkáját, a holdat és a csillagokat, amelyeket teremtettél: Micsoda az ember – mondom –, hogy megemlékezel róla, és az embernek fia, hogy gondod van rá? Hiszen kevéssel tetted őt kisebbé az Istennél, dicsőséggel és tisztességgel megkoronáztad őt. Úrrá tetted őt kezeid munkáin, és mindent lábai alá vetettél.”* (Zsolt 8,4–7)

Különösen sokatmondó, hogy Isten nemcsak teremtette, de formálta is az embert, azaz kézzelfogható módon is alakította, mintegy „markaiba metszette”. Önmaga képmására teremtette, ami az alaki hasonlóságon túl azt is jelenti, hogy az ember tudatos kapcsolatfelvételre és -ápolásra alkalmas erkölcsi lény. Miközben Isten szabadságra, a korlátlan fejlődés lehetőségeivel alkotta meg teremtményét, létének értelmét mégis a Vele való tökéletes közösségben jelölte meg. Nehezen értjük, s bizonyosan nem értjük a maga teljességében a Kolossébeliekhez írott levél kijelentéseit, amikor arról beszél, hogy

„Őbenne teremtett minden”, hogy „mindenek Őáltala és Őrá nézve teremtettek”, és hogy „minden Őbenne áll fenn”, és „tetszett az Atyának, hogy Őbenne lakozzék az egész teljesség” (Kol 1,16–18). Mintha a fenti igék a Bibliának az ember teremtésére vonatkozó mondanivalójával, üzenetével egyetemben azt is érzékeltetnék, hogy az ember Isten nélkül, a Vele való állandó közösség nélkül nem teljes értékű. Isten nélkül teremttségének értelme és célja válik kérdésessé. Bizonyára ebből táplálkozik sokaknál az istenkeresés hiányérzete. Az Istenhez tartozás, a fiúság gondolata is talán úgy ölt testet az ember életében, ahogyan Jézus példaadása megragadhatóvá teszi: „A Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát...” (Ján 5,19) Az Atya jelenléte, példaadása, a Vele való közösség teszi igazán tartalmassá a fiúság fogalmát is. A tékozló fiúról szóló példázatban kevésbé hangsúlyozott részlet az Atyának az otthon maradt fiúhoz intézett kijelentése: „Fiam, te mindenkor énvelem vagy, és mindenem a tiéd.” (Luk 15,31) Ez az otthon maradt teremtmény kiváltsága, létének értelme és tartalma.

Ha elfogadjuk biblikusnak a fenti gondolatmenetet, akkor talán értjük, honnan táplálkozik az előzőekben említett hiányérzet. A Biblia 2. fejezetében már arról olvashatunk, hogy Isten maga alkalmazkodott az ember szükségleteihez, teremttségének értelméhez és céljához. Arról olvasunk, hogy „Isten megszűnik a hetedik napon minden munkájától, amelyet alkotott, és megáldotta Isten a hetedik napot és megszentelte azt...” Gyakran mondogatjuk, hogy Istennek nem volt szüksége pihenésre. Sőt hozzáteszük: Isten a példaadás erejével akarta megértetni teremtményével, hogy hatnapi munka plusz egynapi pihenés rendje szerint kell alakítania tevékenységét, mert ez válik a javára. Az ettől való elté-

rés csak kárt okoz. Ennek kapcsán meg szoktuk említeni azokat a kísérleteket, amikor az emberiség egyes sorsfordulóin megpróbálták áttérni a dekádokra, azaz a 10+1-es ciklusra, amiből csak baj származott. Úgy érzem, hogy e példaadásnak sokkal mélyebb jelentősége van. Isten alkalmazkodott az ember szükségleteihez, mert a Teremtő egyik legdőntőbb jellemvonása, hogy magáról megfellelkezve minden tekintetben a teremtményeiért él, teremtményei javára tevékenykedik. Elkülönítette a szombatnapot, hogy a Teremtő és a teremtmény ideje egy teljes 24 órára felszabaduljon egymás számára. Ezáltal a teremtmény létének értelme és célja intézményesen is biztosítva lett, hogy a Teremtő „hűvös alkonyatkor”, azaz pénteken naplementekor felkeresse teremtményét, és vele való közösségben töltsen ezt a napot, mert ez a teremtmény léteérdeke. Jézus világosan megfogalmazta: „A szombat lett az emberért.” (Márk 2,27)

Ha nem érvényesül ez a cél, a szombat tartalmától megfosztott, fáradsággal hordozott keretté válik, amiben érvényét veszti sok, a belső lényeg kiteljesedését elősegítő illetve abból fakadó tényező. Így válhat az istentisztelet, az Istennel való közösségápolásra elkülönített nap az istentisztelet órájává, vallásos külsőséggé, amit egyesek tovább „ékesítenek”, mások pedig egyre jobban kivonják magukat kötelezettségei alól. Az Istenre talált, az Istennel megbékélt, Vele közösségben élő ember arra vágyik, hogy ezt a tapasztalatát másokkal is megossza, illetve azokkal alkosson közösséget, akik vele azonos tapasztalat részesei. Így formálja és tölti meg tartalommal az Istennel való közösség a gyülekezetek életét is. Ez a közösség a menny előíze. Nem szorul magyarázatra, nem kell dogmatikailag igazolni, érvekkel körülbástyázni, váltig bizonygatni, hogy miért szombat és miért nem vasárnap, mert aki ennek egyszer ré-

szesévé válik, az megérti és tapasztalja, mit jelent embernek lenni, mit jelent ki- és beteljesedni Istenben.

Sátán – aki bizonyára jobban ismeri Isten teremtésbeli elgondolását, az ember teremtésének célját, létének értelmét – „emberölő”-ként az emberi élet értelmére sújtott, hiszen elválasztotta a teremtményt Teremtőtől. Szembefordította Vele, távolságtartóvá tette Iránta, pontosan attól fosztotta meg, ami igazán emberré, Istenben elrejtett, teljes értékű lényé teszi. A teremtményeiért élő, javukat kereső és szolgáló Istennek – aki „vágyakozik kezének alkotása után” – azzal okozta a legnagyobb fájdalmat, hogy elfordította Tőle és szembefordította Vele azt, akinek lételeme a Teremtőjével való bensőséges szeretetközösség, aki elfordulásával Istenben és a teremtett világban is szinte helyrehozhatatlan hiányérzetet okozott. Ez borította gyászba a mennyet. Talán a világegyetem tapasztalata is kicsendül Kosztolányi Dezső *Halotti beszédéből*:

„...Ilyen az ember. Egyedüli példány, Nem élt belőle több és most sem él s mint fán se nő egyforma-két levél, a nagy időn se lesz hozzá hasonló... s rá ékírással van karcolva ritka, egyetlen életének ősi titka...

...a homlokán feltündökölt a jegy, hogy milliók közt az egyetlenegy...

Keresheted őt, nem leled, hiába, se itt, se Fokföldön, se Ázsiába, a múltba sem és a gazdag jövőben akárki megszülethet már, csak Őnem. Többé soha...

Szegény a forgandó tiúndér szerencse, hogy e csodát újólag megteremtse...

Sátán hasonló oknál fogva sújtott a szombat intézményére is – mint aki nálunk is jobban tudja, hogy milyen kincsek és milyen lehetőségek rejtőznek ebben az édeni intézményben. Az Istenétől elfordult ember nem tu-

dott mit kezdeni a szombattal. Az Istenét nem ismerő nép a dicsekedés eszközüvé tette, máskor pedig egészen elfeledkezett róla.

Isten azonban közbelépett, és elhatározta, hogy a bizalmatlanná váló, Teremtőjéről elfelejtkezni kész emberi szívben hitet, bizalmat ébreszt Ön maga iránt. Az Isten iránti érdektelenség és bizalmatlanság, sőt elidegenedés súlyos rontását akkor értjük meg igazán, ha Krisztus áldozatára tekintünk. A Teremtő, a szombat Ura jött el, hogy leereszkedésével, megalázkodásával és áldozatával megpróbálja bizalmat ébreszteni Ön maga iránt a hálátlan emberi szívben. Ez az ember egyetlen reménysége. Ha viszont tékozlóként hazatér és Atyjára talál, ez a mély hálával és a szeretet elkötelező erejével megerősített közösség életének célt, értelmet és tartalmat ad. Az ember ismét teljes értékű életet élhet. Újra emberré válhat a szó teremtéskor megfogalmazott értelmében. A hazatalálás, a helyreállt közösség azonban nem választható el a szombatünnepléstől, hiszen a hazatalált ember nem akar többé elszakadni a keresésére indult és Őt mindenképpen megtalálni akaró Istentől. Túrmezei Erzsébet Hazaérkezés c. verse igen találóan fejezi ezt az érzést:

„...Elég, elég a magaméból
Ezután a Te utadon járok.

Ahogy kimondtam – lehanyatlott
A kard a kérubok kezében
Messzetévedt, bús gyermekének
Kítárta kapuját az Éden.

Fái között ott állt az Isten
Ködbeburkolt, királyi fenség.
»Atyád« súgta az Istenember
S elfödött az istenközelség

»Atyám« a viharvert madárka
pihen el így a pelyhes fészken
»Atyám« ujjongani szeretnék,
Sírni, kacagni: hazaértem.

Soha, soha ne legyek újra
magam útjának átokvertje!
Védve, visszatartva öleljen
Akaratodnak édenkertje!

Az Atya fényben állt a fák közt
És a gyermek előtte, térden.
Harmatos, hűvös alkonyat volt.
Ádám utóda, hazaértem.”

A megváltást, újjászületést azért kapcsolja össze a Biblia a „Krisztusban”, „Őbenne” stb. kifejezésekkel, mert a bűn okozta elszakadás, eltávolodás helyébe lép a bizalom helyreállítása útján az újjáteremtés célja: közösség Istennel. A bűn nem módosította Istennek az emberre vonatkozó, teremtésbeli elgondolását. A megváltás révén az emberi élet ismét értelmet és tartalmat kapott. 1888-ban a hit általi megigazulás öröme egyetlen ige mondanivalója köré összpontosult: „...Krisztus tibennetek van, a dicsőségnek ama reménysége.” (Kol 1,27) Ha valaki visszatért Istennel, mindennél fontosabbnak tartja, hogy a közelében lehessen. Nem akar másról tudni, csak Krisztusról, mégpedig mint megfeszítettéről. Nem szakíthatja el senki az Isten szeretetétől, ami Krisztus Jézusban nyilatkozott meg. Megelevenedik és egészen személyes lesz számára Isten szava, mintha csak bensőséges társalgás volna az Ige olvasása. Ha Isten szavait hallja, élvezi azokat. Az imádság is személyes jelleget ölt, párbeszéddé válik, meghitt beszélgetéssé a Teremtő és a teremtmény között. Így ismét értelmet nyer és tartalmat kap a szombatnap. Az ember alig várja, hogy ismét szombat legyen, mert nem kell mással foglalkoznia. Egy teljes napja felszabadul erre a célra. A szombatot gyönyörűségnek hívja, az Úr szent és dicső napjának, mert gyönyörűséget talált az Úrban, és már itt, a földi élet keretei között is valóságos fogalmi lesznek arról, milyen lesz, amikor Isten sátora az emberekkel lakozik majd, és maga az Úr lesz velük, az

Ő Istenük. Természetes lesz számára, hogy „hónapról hónapra és szombatról szombatra” Isten imádatában egyesül az el nem bukott lényekkel és az Úr megváltottaival, hiszen régtől fogva ismeri Őt, meghitt közösségben él Vele.

A Szentírás szól arról, hogy a vég idején a szombat egészen különleges szerepet fog betölteni Isten népe életében. Ez lesz a pecsét, az Istenhez tartozás kifejezőeszköze. Vajon elegendő lesz-e a fenyegetettség idején a bibliai szombatra vonatkozó elméleti ismeret, s hogy világosan be tudjuk majd bizonyítani, miért nem a vasárnap az igazi nyugalomnap, és milyen egyháztörténeti bizonyosságai vannak a vasárnapünnepelés bevezetésének és a szombat kiszorításának? Mit ér mindez, ha emellett nincs személyes, a szombatnap minden egyes percét örömmel átélő, az Istennel való közösségből táplálkozó tapasztalatunk?

Talán nem kell külön indokolnom, hogy „romlásépítésre, ösvények megújítására” van szükségünk ezen a területen is. Isten mindennel megajándékozott bennünket, ami az életre és a kegyességre való. Ne csaljuk meg, s főleg ne fosszuk meg magunkat mindattól, amivel megajándékozott az Úr! Legyenek hitvallásunkká, személyes tapasztalatunkká a zsoltáros szavai: „Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy lakhassam az Úr házában életemnek minden idejében; hogy nézhessem az Úr szépségét és gyönyörködhessek az Ő templomában.” „De én mindenkor veled vagyok, Te fogod az én jobb kezemet. Tanácsoddal igazgatsz engem, és azután dicsőségbe fogadsz be engem. Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön... Az Isten közelsége oly igen jó nékem, az Úr Istenbe vetem reménységemet, hogy hirdessem minden cselekedetedet.” (Zsolt 27,4; 73,23–28)

Sonnleitner Károly

A TÍZPARANCSOLAT ÖSSZTÁRSADALMI KÉRDÉSSÉ VÁLÁSÁNAK KEZDETE AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

HATALMAS „IDŐK JELE”

Egy igen fontos jelre kívánjuk felhívni a figyelmet, amely nagyon komoly intés, buzdítás és sürgetés számunkra. Azt mutatja, hogy egyedül csak „a szeleket visszatartó” anyagok késleltethetik még valameddig a vég idejére megjövendölt események bekövetkezését. A lelkiismereti szabadságot biztosító szabad társadalmak, szabad polgári demokráciák drámai átalakítása – középkori mintájú, vallási türelmetlenséget tanúsító fanatikus vallási diktatúrákká – a küszöbön áll. Európában is igencsak érezhető ennek az új irányzatnak a szele. A Tízparancsolat társadalmi kérdéssé tétele azonban – amely végül majd az egész világon jellegzetessége lesz ennek az irányzatnak, és a vasárnapotörvény útját készíti elő – Amerikából indul ki, Jelenések könyve 13. fejezete jövendölésének megfelelően. Ennek az első szembetűnő jele az Egyesült Államokban „a Tízparancsolat napja”, melyet május 7-re hirdettek meg.

A VALLÁSI FUNDAMENTALIZMUS MINDINKÁBB MEGHATÁROZÓ TÁRSADALMI ERŐVÉ VÁLIK

Sokakban nem tudatosult még, hogy a keresztény vallási fundamentalizmus előretörése és ennek nyomán a társadalom megosztása távolról sem csupán magyarországi jelenség. So-

kan még mindig úgy gondolják, hogy csak egyes országokat jellemez a vallásos jelszavak megjelenése a politikában, a politika és a vallás keverése a közélet területén. A valóságban nem kevesebbről, mint egy tényleges társadalmi rendszerváltás eszméjéről, egy merőben új társadalmi modell bevezetésének szándékáról van szó, globális szinten. A vallási fundamentalizmus lényege röviden és egyszerűen így határozható meg: **A vallás-erkölcsi törvényeket a világi társadalom alapjává kell tenni, az erkölcsök megszilárdítása és egy jobb világ megteremtése érdekében.**

Svájcból küldte el egy testvérünk az egyik ottani folyóirat néhány lapját. Igen jellegzetes cikk- és rovatcímek, illetve kiemelt mondatok olvashatók ezeken a lapokon: „Mindenki az iszlám fundamentalizmusról beszél, itt mi a keresztény fundamentalistákról beszélünk. Mindig többet fogunk hallani róluk. Nálunk is! Semmiképpen sem jelentenek azonban akkora hatalmat nálunk, mint az Egyesült Államokban. Ott már befolyásolják a közgondolkodást, a politikát, és újabban a választási kampányt is... A fundamentalisták befolyása világszerte növekszik, és ezzel együtt a »szent háború« veszélye is.”

A „TÍZPARANCSOLAT NAPJA”

Fontos felhívni a figyelmet ezzel kapcsolatban a május 7-re meghirdetett „Tízparancsolat napjára” az Ameri-

kai Egyesült Államokban, amely a vallási fundamentalizmus nagy erő-demonstrációjának ígérkezik. Evangelikál (az amerikai protestánsok radikális szárnyához tartozó keresztények), katolikus, ortodox és zsidó vallási vezetők összefogásával és közös szponzorálásával akarják megtartani a Tízparancsolat első, évenkénti ünnepnapját. Ellentünetesként hirdették meg ezt a napot azokkal a bírósági határozatokkal szemben, amelyek a Tízparancsolat és egyéb vallási szimbólumok eltávolítását rendelték el közintézményekből – állam és egyház alkotmányos elven nyugvó szétválasztása jegyében. A „Tízparancsolat napja” toborzás és erődemonstráció lesz az amerikai társadalmon belül jó ideje zajló „keresztes háború” győzelemre vitele érdekében.

Néhány sor szó szerinti idézet az amerikai vallási jobboldal által közzétett felhívásból (<http://tenccommandmentsday.com>): „A Tízparancsolat kihelyezése más, hitünkkel kapcsolatos szimbólumokkal együtt erőteljes, látható bizonyágtétel amellet, hogy Amerika »Isten nemzete«. E jelképek eltávolítása a közintézményekből azt mutatja, hogy a szekuláris humanista program meg akarja semmisíteni nemzetünk erkölcsi örökségét. A világi humanisták hazánkban belüli támadásával és a radikális iszlám nemzetközi hálózatának külső fenyegetésével szemben a hívő népnek védőfalat kell kiépítenie – »Jeruzsálem várfalát«. Isten téged őrlőként állít erre a falra. Nem ülhetnek

le lehet számolni a humanista, szekuláris elemekkel és a másként gondolkodó vallási kisebbségekkel.

Érdemes összehasonlítani ezt a programot az eredeti, biblikus keresztény eszmékkel. Az evangéliumokat olvasva bárki számára egyértelművé válik, hogy a kereszténység alapítója, Jézus nem a „társadalom szívébe”, hanem az egyes hívők szívébe akarta helyezni a Tízparancsolatot: „Adom az én törvényemet az ő szívébe, és az ő elméjébe írom be.” (Zsid 10,16) Továbbá Isten törvénye a „szabadság törvényének” (Jak 2,12) nevezetik, azaz csakis személyes, szabad választás, az elme és a szív azonosulása alapján lehet e törvény hívévé valaki.

Az egész társadalom szívébe csak úgy lehet behelyezni a Tízparancsolatot – azaz kötelezővé tenni a hozzá igazodást minden állampolgár számára –, ha az egyének lelkiismereti szabadsága semmit sem számít, sőt eltiportatik. Ismét időszerűvé válik Pascal 17. században megfogalmazott figyelmeztetése: „A mindent szelídséggel intéző Istennek az a módszere, hogy az értelemben észokokkal, a szívbe pedig kegyelme segítségével ülteti el a vallást. De ha erőszakkal és fenyegetéssel akarják beleplántálni az értelemben és a szívbe, akkor nem a vallást, hanem a félelmet vetik el benne.”

Minden szabadságszerető embernek – akár a humanizmus, akár a biblikus keresztény eszmék alapján ragaszkodik állam és egyház, vallás és politika szétválasztásához – szükséges ma végiggondolnia, hogy mekkora tét forog a kockán. Tudatosulnia kell annak, hogy igencsak szükséges megerősíteni a védőfalat az alapvető emberi szabadságjogok körül, mindenekelőtt az eszmei felvilágosítás eszközével.

ADVENTISTA ÁLLÁSPONT

Samuel Bacchiocchi – ismert amerikai adventista prédikátor, könyv- és

cikkíró – 144. sz. (2006. februári) hírlevele a következőkről tudósít: „Hetednap Adventista Egyházunk vezetői osztoznak abban az aggodalomban, hogy az erkölcsi relativizmus mindinkább teret hódít ma Amerikában. A mi üzenetünk is a Tízparancsolat folyamatos érvényességét hangsúlyozza. Így egyházunk elhatározta, hogy támogatja a »Tízparancsolat napját« különböző programokkal, amelyeket május 6-ra, szombatra, azaz az ünnep előtti napra terveznek. Azáltal, hogy egy nappal előbbre hozzák az ünneplést, fel akarják hívni a figyelmet arra, hogy a szombat a megtartandó, nem pedig a vasárnap. Kerülendő a vitát, amely a Tízparancsolat tagállami vagy szövetségi épületekre való kihelyezése körül folyik, az adventista vezetők »A szívbe írt törvény napját« tartják meg.”

Ezután Bacchiocchi arról ír, hogy „sok adventista úgy látja, a példátlan kiállítás a Tízparancsolat mellett a különböző felekezetű vallási vezetők sokasága részéről közvetett bátorítás nekünk, adventistáknak, hogy kinyilvánítsuk és hirdessük az erkölcsi törvény kötelező érvényét a mai keresztények számára. Egyesek úgy érzik, ez a történelmi esemény sokakat arra vezethet, hogy most első ízben elismerjék Adventista Egyházunk odaszánását arra a feladatra, hogy képviseljük a Tízparancsolat összes parancsolatának érvényességét, beleértve a negyedik parancsolat által elrendelt hetednap szombat megtartását is.”

Ezt követően Bacchiocchi kifejti a saját véleményét: „Én személyesen nem osztom ezt az optimizmust. Ellenkezőleg, a Tízparancsolat körüli nagy felhajtás mögött a vallásos jobboldal cseles vállalkozása áll, mely elszántan győzelemre akarja vinni a maga vallásos programját, amely majd türelmetlenséget tanúsít minden olyan kisebbség ellen, mint az adventisták. Fontos emlékezni arra, hogy gyakran a vallási fanatikusok indítottak vallási alapon üldözést. »Fundamentalistáknak« nevezhetjük ma őket, legyen szó akár az

iszlám, akár a kereszténység által inspirált fundamentalistákról.”

Bacchiocchi ezekkel a kijelentéseivel rámutat a lényegre. Utána azonban azt fejtegeti, hogy „A szívbe írt törvény napja” elnevezés nem szerencsés, mert azoknak a keresztény irányzatoknak az érvelésével cseng egybe, amelyek azt vallják, hogy az Újszövetségben már nincs tételes törvény, hanem csak a szeretet szívébe írt törvénye. Említi, hogy hírlevele második részében visszatér majd a profetikus vonatkozásokra, de cikke első részét mégis így zárja: „Összegezve, adventista egyházunk tiszteli Isten törvényét, és támogatja azt a kezdeményezést, hogy május 7-e vasárnap legyen a »Tízparancsolat napja«. Csodálatos alkalomnak tekintjük ezt az eseményt arra, hogy tudassuk a világgal: mi az egész törvényt megtartjuk, és arra törekszünk, hogy összhangban éljünk az alapelveivel a Szentlélek erre képesítő ereje által. Ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk, hogy legádázabb ellenségeink közül is ott vannak egyesek e mozgalom legnagyobb befolyású szervezői között... Legyünk éberek, emlékezzünk arra, hogy Isten törvényének ez a nemes ünneplése a vallásszabadság jövőbeni veszélyeztetettségét beindító esemény is lehet.”

Az ünnepléshez való csatlakozásra felkérő felhívást olvasva egészen nyilvánvaló, hogy valóban „**beindító esemény**”-ről van szó, mivel éppen a Tízparancsolat kerül a középpontba, amit „a társadalom szívébe” akarnak helyezni nem csak az Egyesült Államokban, de majd az egész világon is. Nem kérdéses, hogy a vasárnapra változtatott nyugalomnap megtartását az Isten Szava iránti engedelmesség kötelezettségével akarják majd megkövetelni. Innét tényleg egy lépés már csupán a végső nagy eszmei küzdelem kibontakozása, illetve az első vasárnaprendeletek kiadása az Egyesült Államokban.

Valószínűleg a bibliai próféciaák kellő mélységű tanulmányozásának

és megértésének hiánya ütközik ki azonban azért, hogy nem az az egészen egyértelmű, világos szó hangzik el egyházunk részéről, aminek kellene. A helyes biblikus állásfoglalás ugyanis ez lenne: Ehhez az ökumenikus és fundamentalista indíttatású Tízparancsolat-ünnepléshez, amelynek nem hitbéli, hanem politikai célja van – nevezetesen az, hogy a Tízparancsolat vallási törvénye az állami törvénykezés alapjává legyen, azaz ledöntessék az állam és az egyház közötti válaszfal –, közösségünk semmiképpen, semmilyen formában nem csatlakozik.

Nem az a kérdés itt most, hogy melyik nap az Isten rendelése szerinti nap, továbbá hogy kötelező-e a keresztények számára a Tízparancsolat az Újszövetségben is, hanem az a lényeg, hogy az egész társadalom számára akarják kötelezővé tenni a Tízparancsolat vallási törvényét, függetlenül attól, hogy egyesek ateisták vagy más vallásúak, mások pedig keresztények ugyan, de másképpen látják a lényegét a Tízparancsolat egyes kívánalmait illetően, és másképpen tartják meg a vallásos többséghez képest.

Adventista közösségünknek inkább „A lelkiismereti szabadság napját” kellett volna megtartani május 7-ét megelőzően, és tudatosítani, hogy a kegyesség látszata mögött a „vallásos jobboldal” erődemonstrációjáról van szó. „A szívbe írt törvény”-re abban az összefüggésben kellene hivatkozni, hogy Isten nem „a társadalom szívébe” akarja helyezni a Tízparancsolatot – azaz nem állami törvényhozás által, nem az állam erős karja által akarja rákényszeríteni az embereket e törvény megtartására –, hanem az egyes emberek szívébe akarja írni a Szentlélek által, azok szívébe, akik befogadják a mennyei világosságot, akik engednek a Lélek igazságra vezérlő belső mun-

kálkodásának. A „szombat vagy vasárnap” kérdést – azaz „Isten Szava vagy emberi hagyomány” témát – az őszinte keresztényekkel vagy igazságkeresőkkel kell megvitatni.

*Mutassuk meg az embereknek,
hol tartunk a jövődölések
beteljesedésében, és próbáljuk
felébreszteni bennük az igaz
protestantizmus lelkületét.*

A harcok „fundamentalista” erőket soha nem lehet meggyőzni e tekintetben, mert ők csak hivatkoznak a Bibliára, de ténylegesen nem érdekli őket, mit mond a Szentírás, amelyre csak úgy tekintenek, mint a keresztény hagyomány egy részére. Valójában nem a Bibliához ragaszkodnak, hanem saját vallási hagyományaikhoz, tekintélyükhöz. Ők ezen a földön akarják felállítani „Isten országát”, emberi eszközökkel, és a saját, emberi elképzelésük szerint.

KÖVETKEZTETÉSEK, TANULSÁGOK

Mennyire meg kell becsülnünk a most még élvezett szabadság minden percét! Mennyire meg kell ragadnunk minden alkalmat evangelizációnk kiterjesztése és bevezetése érdekében! Mennyire készülnünk kell, és készítenünk mind a fiatalokat, mind az idősebbeket az előttünk álló nagy eszmei küzdelemre és hitpróbára!

Mekkora kegyelem, hogy a magyarországi választások nyomán még egy kis haladékot kapunk a szabad munkálkodásra, hiszen a vallási fundamentalizmus erői nálunk is egyre jobban előretörnek, és egyre harcosabbak!

Szívleljük meg a bizonyágtételek felhívásait:

„Sokan... nem látják meg a katholicizmus igazi arcát, és a veszélyeket, amelyek főhatalmától várhatók. Rá kell beszélni az embereket, hogy gátolják meg ennek az ellenségnek az előrehaladását, amely mérhetetlenül veszélyezteti a polgári és a vallásszabadságot. (...)

Akikhez eljutott az előttünk álló eseményekre figyelmeztető üzenet, azok ne üljenek nyugodtan, várva a közelgő viharra... Kötelességünk megtenni minden tőlünk telhetőt, hogy elhárítsuk a fenyegető veszélyt... Tárjuk fel, hogy valójában mi a kérdés lényege, így válthatjuk ki a leghatározottabb tiltakozást a lelkiismeret szabadságának korlátozása ellen...

A hívők imája megmozdítja a Mindenható karját. Aki a csillagok rendjét megszabja, aki parancsol a tenger hullámainak, ugyanaz a hatalmas Teremtő lép fel népe érdekében, ha hittel kéri erre. Megzabolazza a sötétség erőit, míg a figyelmeztetés eljut a világhoz, és míg azok, akik hallgatnak a figyelmeztetésre, felkészülnek a küzdelemre...

Mutassuk meg az embereknek, hol tartunk a jövődölések beteljesedésében, és próbáljuk felébreszteni bennük az igaz protestantizmus lelkületét. Döbentsük rá a világot, hogy milyen becsesek a vallásszabadság kiváltságai. Kérjük most rendíthetetlen hittel Isten kegyelmét és hatalmát népe számára!...

Súlyos felelősség nyugszik férfiakon és nőkön szerte az országban. Imában kérjük Istent, hogy tartsa vissza a gonosz viharfelhőket, és adjon még néhány év kegyelmi időt a Mester munkájának végzésére. Kiáltunk Istenhez, hogy az angyalok tartsák vissza a négy szelet!” (Ellen G. White: *Korszakok nyomában*, 502–503., 508–510. o.)

Vankó Zsuzsa

A VASÁRNAPTÖRVÉNYÉRT FOLYTATOTT KAMPÁNY KEZDETE

RÉSZLETEK HAL MAYER IGEHIRDETÉSÉBŐL

Az Egyesült Államokban az események megdöbbentő gyorsasággal haladnak a vasárnaptörvény meghozatala felé. Úgy tűnik, hogy most kezdődik a vasárnaptörvényért folytatott kampány, melyet már régóta várunk. A közeljövőben rendkívül jelentős események bekövetkezésére számíthatunk, ezért fontos, hogy már most tudjunk ezekről.

Dániel könyvében a 12. fejezet 10. verse szól pontosan azokról a kérdésekről, amelyekkel a vasárnaptörvényre irányuló rejtett mozgalom kapcsán szembesülünk – a most elindult mozgalom valódi célját ugyanis még azok sem értik, akik elindították. Azonban mindazok, akik legyőzik bűneiket, meg fogják érteni a Szentírás próféciait, és képesek lesznek majd a kulisszák mögé látni. A hivatkozott ige így hangzik: *„Megtisztulnak, megfehérednek és megpróbáltatnak sokan, az istentelenek pedig istentelenül cselekszenek, és az istentelenek közül senki sem érti, de az értelmesek értik.”*

A VASÁRNAPMOZGALMAK HÁTTERE

Isten azért jelenti meg Igéjében a bekövetkezendő eseményeket, hogy hívó népe felkészülhessen azokra. Isten népe körében azonban sokan nem készülődnek, mert már nem hisznek a prófétának. Isten népének többsége csak akkor fogja megérteni, mit vetett el, amikor már túl késő lesz. Ma még arra törekszenek, hogy több pénzt szerezzenek, és még több dolgot vásárolhassanak, szórakozhassanak. Gyarapítják házaikat és földjeiket, autóikat és földi javaikat. A nyugdíjukra gyűjtene, élvezetüket lelik az evés-ivásban, miközben elfeledkeznek a sebesen betelje-

sedő próféciaikról – most pedig, amikor elkezdődik a vasárnap melletti kampány, önelégült nyugalomban szunyadoznak, anélkül, hogy megtisztultak volna, és teljesen készületlenek.

A prófétaság lelki ajándékában részesült Ellen White írásaiban egy rendkívül fontos kijelentés található: „Az Egyesült Államoknak azokban a mozgalmában, amelyek az egyház intézményeihez és intézkedéseihez most szerzik meg az állam támogatását, a protestánsok a katolikusok nyomdokaiba lépnek. Sőt kaput tárnak a pápaság előtt, hogy a protestáns Amerikában visszanyerje az Óvilágban elveszített főhatalmát. E mozgalomnak pedig az a tény ad nagyobb jelentőséget, hogy fő célja a vasárnapünneplés kikényszerítése. Róma ezt a szokást, amely tőle indult ki, hatalmi jelének tartja. A pápaság alkalmazkodik a világ szokásaihoz, és az emberi hagyományokat jobban tiszteli, mint Isten parancsolatait. Ez a szellem – a pápaság szelleme – áthatja a protestáns egyházakat, és a vasárnap felmagasztalására ösztönzi, ugyanarra, amit a pápaság előttük már megtett.” (*A nagy küzdelem*, 573. o.)

Megfigyelhetjük, hogy a vasárnap megszentelésére irányuló mozgalom már elindult. Ez jelenleg rejtett mozgalom, bár egyszer majd nyíltan is fel fog lépni. E mozgalom vezetői nem értik cselekedeteik jelentőségét, mert nem értik a próféciaikat. Azt gondolják, hogy jó ügyért buzgókodnak, hiszen hogyan lehetne rossz az, ami az erkölcsiség támogatására irányul? Isten népe körében sokan szintén nem értik e mozgalom lényegét. Nem látnak nagy veszélyt, különösen azért, mert nem tanulmányozzák a próféciaikat, vagy nem akarják elhinni azt, ami a szemük előtt történik. Lehetséges, hogy még nem akarnak megváltozni, és elkészülni azáltal, hogy lemondanak bűneikről vagy világi élvezeteikről.

Olvassuk el a következőket a *Bizonyágtételek a gyüle-*

kezetnek c. könyv V. kötetének 452. oldaláról (a bizonyítéktétel 1855-ben íródott): „Nem most van az ideje annak, hogy elménket csekély fontosságú dolgok kössék le. Miközben az emberek alusznak, Sátán folyamatosan úgy alakítja a dolgokat, hogy az Úr népe ne számíthasson kegyelemre vagy igazságos ítéletre. A vasárnapmozgalom jelenleg rejtetten tör utat magának. Vezetői elfedik a valódi célkitűzést, és sokan azok közül, akik csatlakoznak a mozgalomhoz, maguk sem látják, merre irányulnak a mélyben meghúzódó indítékok. A mozgalom szelíd és látszatra keresztény hitvallást követ, de amikor megszólal, úgy szól, mint a sárkány. Kötelességünk, hogy megtegyünk minden tőlünk telhetőt a fenyegető veszély elhárítására.” Világos beszéd: sokan, akik a mozgalomhoz csatlakoznak, nem tudják, mire irányul, mert a valódi szándékokat elfedik előlük. Ezek az emberek nem értik a próféciákat.

Tovább olvasva ezt találjuk: „A vallási hatalmak, melyek hitvallásuk szerint a mennyhez kötődnek, és azt állítják, hogy a bárány jellemvonásaival bírnak, cselekedeteik által megmutatják, hogy szívük a sárkányé, és valójában Sátán felbujtására, az ő irányítása alatt cselekszenek. Eljön az idő, amikor Isten népére ránehezedik az üldözők keze, mert megszentelik a hetedik napot. Sátán változtatta meg a szombatot abban a reményben, hogy így meghiúsíthatja Isten terveit. Arra törekszik, hogy Isten parancsolatainak kevesebb tekintélyük legyen a világban az emberi törvényeknél. A bűn embere, aki úgy gondolta, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt, és aki mindenkor elnyomta Isten népét, olyan törvények meghozatalára veszi rá az embereket, amelyek kötelezővé teszik a hét első napjának megünneplését. Isten népének azonban szilárdan ki kell állnia Ura mellett, Ő pedig munkálkodni fog értük, és egyértelműen bemutatja, hogy Ő az Isten mindenek felett.”

Figyeljük meg: Sátán az, aki megváltoztatta az időket és a törvényt, s a bűn emberén – a pápán és a pápaságon – keresztül munkálkodik. Ez a hatalom az isteni szombat helyett a saját szombatját iktatta be. A vasárnapünneplő protestánsok rendkívül sebezhetőek, mert elfogadják Róma tekintélyét, s amikor a vasárnapot tartják meg a Biblia szombatja helyett, ezzel Róma iránti lojalitásukról tesznek bizonyosságot, továbbá nincs erejük arra, hogy ellenálljanak Róma indítványainak. Ezért olyan védtelenek az ökumenikus mozgalommal szemben. Arra szoktatták őket, hogy azt gondolják: a vasárnap az igazi nyugalomnap, és ebben a pontban annyira egyetértettek, hogy erre építik egységtörekvéseiket. Nem veszik észre, hogy a vasárnapünneplés Rómától származik, s ez a hatalom több milliárd ember elméjében változtat meg Isten törvényét. A vasárnapünneplés felmagasztalására irányuló mozgalom Róma tanításainak alappil-

lére. Ahogyan a protestáns Amerika egyre inkább azonosul Róma elveivel, és az ökumenikus mozgalom révén egyre jobban azonosul lelkületével is, maga is üldöző hatalommá válik.

AZ ÚJ VASÁRNAPMOZGALOM

A továbbiakban egy alakulóban levő mozgalommal foglalkozunk, mely 2006. május 7-én bont zászlót. E mozgalom többek között a világ néhány legismertebb és legnépszerűbb vallási vezetőjét tömöríti, törekvéseinek támogatásához felhasználja a vallásos médiumok befolyását, valamint felszólítja a világ összes keresztény lelkészét és egyházát, hogy támogassa a mozgalmat. Ez „A Tízparancsolat napja” mozgalom, melynek célja a Tízparancsolatra irányítani az emberek figyelmét.

E mozgalmat az az aggodalom hozta létre, hogy Amerikában az erkölcsök hanyatlása tapasztalható, de maga a mozgalom nem korlátozódik Amerikára. Vezetői a világszerte megnyilvánuló erkölcsi hanyatlást ostorozzák, és azt akarják, hogy mozgalmuk globálissá váljék. Bizonyosan a vasárnapünneplést fogják propagálni, beteljesítve az imént idézett próféciákat. Ne tévesszük szem elől a mozgalom jelentőségét, mert ez örök pusztulásunkat okozhatja!

Akik úgy tartják, hogy a Biblia és Ellen White írásai nem mutatják be helyesen ezeket a dolgokat, nem tudják, miről beszélnek. Az örök veszedelembé vezetnek az embereket azok, akik úgy gondolják, hogy Ellen White csupán egy viktoriánus csökevény, akit figyelmen kívül kell hagyni, és hogy Isten végidőbeli prófétájának jövendölései sosem fognak beteljesedni. Vannak, akik szerint Jelenések könyve adventista értelmezése nem alkalmazható a mai körülményekre, és csak a korábbi nemzedékek által ránk hagyott maradvány – akik ezt állítják, tévelyegnek. Meg kell térniük, és oda kell figyelniük a tanácsokra, melyeket Isten az Ő nagy kegyelméből adott népének.

Az említett mozgalom egy nemrég létrehozott szövetség, melyet a Tízparancsolat Társaság hívott életre. „A Tízparancsolat napja” megszervezése arra irányul, hogy az emberekben tudatosítsa a Tízparancsolat szerepét Amerika életében és történelmében, s a lehető legtöbb keresztény egyházat tömörítve és a Tízparancsolatot hangsúlyozva előkészítse a vasárnapünneplésre irányuló kampányt. Egyelőre még nem utalnak nyíltan a vasárnapünneplésre, de akik ismerik a próféciákat, tudhatják, hogy idővel ez következik. Egyre inkább a negyedik parancsolatra helyezik majd a hangsúlyt, azt állítva, hogy ez a keresztény nyugalomnap, melyet állítólag Krisztus és apostolai helyeztek át szombatról vasárnapra.

Álljon itt egy részlet *A nagy küzdelem* c. könyv 587–

588. oldaláról – eszerint az erkölcsi hanyatlás megakadályozására és a társadalom megerősítésére irányuló mozgalom létjogosultságát a „keresztény szombat” megszenteltetésének tulajdonítják, ami Isten népének elnyomásához vezet majd.

„Ezek az emberek azt állítják, hogy a rohamosan terjedő romlottság jórészt az úgynevezett »keresztény szombat« megszenteltetésének tulajdonítható, és hogy a vasárnap megtartásának kikényszerítésével nagymértékben javulnának a társadalom erkölcei. Ez az állítás különösen Amerikában hangzik, ahol az igazi szombat tantételét legtöbbet prédikálják. Az egyik legkimagaslóbb és legfontosabb erkölcsi reform, a mértékletességi munka itt gyakran kapcsolódik a vasárnapmozgalomhoz. Az utóbbi képviselői azt állítják önmagukról, hogy a társadalom legfőbb érdekeinek előmozdításán fáradoznak. Azokat pedig, akik nem hajlandók összefogni velük, a mértékletesség és a reform ellenségeinek bélyegzik. Azonban ha egy tévelygéshez vezető mozgalom olyan munkához kapcsolódik, amely önmagában jó, ez nem érv a tévelygés mellett. Álcázhatjuk a mérget egészséges ételbe keverve, de a hatását nem változtathatjuk meg. Sőt veszélyesebbé tesszük, mert így valószínűbb, hogy gyanútlanul beveszik. Sátán egyik stratégiája, hogy anynyi igazságot kever a hazugságba, amennyivel a hazugságot hihetővé tudja tenni. Előfordulhat, hogy a vasárnapmozgalom vezetői olyan reformokat hirdetnek, amelyekre az embereknek szükségük van; olyan elveket, amelyek összhangban vannak a Bibliával, de ha e reformok és elvek Isten törvényének megrontásával járnak, Isten szolgálói nem foghatnak össze hirdetőikkel. Nincs mentségük, ha emberi előírásokkal cserélik fel Isten parancsolatait.”

Ne feledjük, hogy ezt a mozgalmat számos olyan egyház támogatja, amely korábban azt állította, hogy a Tízparancsolat eltöröltetett a kereszten. Isten erkölcsi törvényének elvetése így elkerülhetetlenül az erkölcsök hanyatlását eredményezte, ami azután a társadalom összeomlásához vezetett. Ez viszont odavezet, hogy ismét hangsúlyozni kezdik: a Tízparancsolat ma is kötelező érvényű (legalábbis bizonyos tekintetben), noha Mózesnek adatott, akinek a törvénye állítólag eltöröltetett a kereszten.

Az alakulóban levő mozgalom vezetői azt tervezik, hogy évente, globális érvénnyel megtartják a Tízparancsolat napját, amely először 2006. május 7-ére, majd ezt követően minden évben május első vasárnapjára esik. A mozgalmat vasárnapünneplő keresztény egyházak vezetőiből álló csoport irányítja, akik aggodalmukat fejezik ki az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának közelmúltbeli döntései miatt. E döntések a Tízparancsolat nyilvános helyeken – különösen bírósági tárgyalótermekben – való kihelyezése ellen irányultak. A mozgalom minden

vasárnapünneplő egyházra kiterjed, amely támogatja célkitűzéseit.

A TÍZPARANC SOLAT TÁRSASÁG CÉLKITŰZÉSEI

„A Tízparancsolat napja” weboldalán a következőket olvassuk: „A Tízparancsolat Társaság célkitűzései a következők: 1) A Tízparancsolatban foglalt tanok, szabályok és alapelvek törvényerejének helyreállítása. 2) Olyan globális jelkép megalkotása, amely kifejezi a Tízparancsolatban foglalt értékek iránti engedelmességünket és elkötelezettségünket. 3) Olyan mechanizmus létrehozása, mely békés úton, a jogrend megsértése nélkül helyreállíthatja Isten Szavának tekintélyét a társadalmi élet minden területén. 4) Megteremteni annak lehetőségét, hogy azonosuljunk azokkal az embermilliókkal, akik ragaszkodnak Isten legfőbb, egyetemes törvényéhez.”

Gondolkodjunk el egy kicsit ezekről a célkitűzésekről. A Tízparancsolatban foglalt tanok, szabályok és alapelvek „törvényerejének helyreállítása” nem a Tízparancsolat konkrét előírásaira utal, hanem csupán közelebbről meg nem határozott, általános „értékekre, szabályokra és alapelvekre”. Azaz amikor a vasárnapünneplést előíró törvényt fogják propagálni, nem számít, hogy ez nem az Isten által megszentelendőnek tartott nyugalomnap, hanem csak egy nap a hét közül. Mivel a szervezők mind vasárnapünneplők, a biblikus szombat helyett – amelyet Isten a teremtéskor megszentelt – a vasárnapot hangsúlyozzák majd, melyet szerintük Krisztus és apostolai iktattak be, a valóságban azonban a római egyház tette ezt. Igen, valóban helyreállítják a tanokat, szabályokat és alapelveket, de nem úgy, ahogyan Isten adta őket. A „törvényerő” azt jelenti, hogy a szervezők az ország legfőbb törvényévé akarják tenni a Tízparancsolatot. Hát ez nem jó dolog? Igen, az lenne, ha nemzetünk teokrácia volna, mivel azonban nem az, kinek a Tízparancsolat-értelmezése emelkedik törvényerőre? Kézenfekvő, hogy ez a népszerű értelmezés lesz.

Figyeljük meg: a célkitűzés egy olyan mechanizmus létrehozása, amely helyreállíthatja Isten Szavának tekintélyét a társadalmi élet minden területén. Ez természetesen minden állampolgárra érvényes, és nem valósítható meg a jogrend megsértése nélkül. Manapság, amikor a kormányok átértelmezhetik a törvény jelentését, igen könnyű lesz úgy átértelmezni a törvényt, hogy a vasárnap-törvény beiktatása ne jelentse ennek megsértését. Már most azt állítják, hogy az alkotmányban nincsen választófal az állam és az egyház között – néhai William Rehnquist, a Legfelsőbb Bíróság elnöke nyíltan kijelentette ezt.

A weboldalt tovább olvasva a következőkre bukkanunk: „A Tízparancsolat Társaság a probléma sürgető

volta miatt felszólítja mindazokat, akik támogatják a hagyományos értékeket, hogy egyesítsék erőiket, és hallassák hangjukat.” Természetesen támogatjuk a hagyományos értékeket. Ha azonban tudjuk, hogy mindez hova vezet, és nem vagyunk hajlandók támogatni a mozgalmat, mert diktatúrába sodorja a nemzetet, akkor szerintünk nem vagyunk a hagyományos értékek támogatói. Olvassuk tovább: „Felszólítunk minden egyházat, zsinagógát, szolgálatvezetőt, keresztényt, és mindenkit, akinek fontosak a hagyományos értékek, hogy ünnepelje meg a Tízparancsolat vasárnapját, és helyi szinten szervezzen nyilvános rendezvényeket a Tízparancsolat támogatása érdekében.”

Országszerte, sőt talán globális szinten is lesznek rendezvények, amelyek a Tízparancsolatra irányítják a figyelmet. Talán felvonulásokat tartanak, vagy jelentős politikai vagy közéleti személyiségek részvételével szerveznek díszbenedeket, és egyéb jelentős események révén igyekeznek felhívni a Tízparancsolatra keresztények és nem hívők figyelmét egyaránt – mindezt annak a jegyében, hogy megfeddjék a bűnt, és Amerikát visszavezessék a hagyományos értékekhez, illetve Istenhez.

A Tízparancsolatnak szentelt különleges nap vasárnapra esik – minden év májusának első vasárnapjára. Ezt sem tekinthetjük véletlennek. Azért rendezték így, mert a legtöbb ember automatikusan azt gondolja, hogy a vasárnap a Tízparancsolatban foglalt nyugalomnap. Hamis érvekkel meggyőzték őket arról, hogy a szombat megváltozott, és ez egy Mózesnek adott zsidó törvény volt, nem pedig egy olyan törvény és alapelv, amelyet Isten a teremtéskor iktatott be, jóval azelőtt, hogy egyáltalán létezett volna a zsidó nép.

REJTETT MOZGALOM

A vasárnap felmagasztalására irányuló rejtett mozgalom még nem öltött nyílt formát, és nem is fog addig, amíg el nem érkezik az alkalmas idő – amíg a katasztrófák, háborúk vagy csapások nem okoznak elég kárt ahhoz, hogy az amerikai nemzetet és esetleg a világot fel lehessen szólítani: térjen vissza Istenhez. Ennek alapját azonban ez a mozgalom veti meg.

Álljon itt egy idézet a *Review and Herald* 1893. március 14-i számából: „A gonoszság egymással szövetkező erői, amelyeket Sátán vezet, elszántan törekszenek arra, hogy növeljék az Isten törvényét semmibe vevők számát, és hitehagyásukban az ország törvénye is támogatja őket. Minden mozgalom mögött, mely a törvényszegés titkát kívánja felmagasztalni, egy olyan törekvés rejtőzik, amely elnyomni igyekszik Isten igazságának szent következményeit. Egyes emberek ismét arra törekszenek, hogy

sokakat az ország törvényi rendelkezései által taszítsanak lelki rabságba.”

Isten prófétája ezt is írja a *Review and Herald* 1889. december 24-i számában: „Sok súlyos kijelentést kaptam azokkal a mozgalmakkal kapcsolatban, melyek jelenleg a vasárnap megünneplését támogatják. Megmutatták nekem, hogy Sátán elszántan törekszik megvalósítani célkitűzését, hogy korlátozza a vallásszabadságot. Különböző felekezetek lelkészei titokban olyan terveket szövögetnek, amelyek komoly következményekkel járnak Isten népre nézve, és e titkos manőverek célja az, hogy megnyerjék a tömegek támogatását a vasárnap szentségének törvénybe iktatásához. Ha az embereket rá lehet venni arra, hogy támogassák a vasárnapotörvényt, akkor a lelkészek közös erőfeszítést tesznek, hogy az alkotmányhoz egy valószínű tartalmú módosítást csatoljanak, és a nemzetet a vasárnap megtartására kényszerítsék.”

Életbevágóan fontos tehát, hogy ne merüljünk álomba, hanem a hamis szombatot előtérbe helyező mozgalmak felferkentsenek minket. „A Tízparancsolat napja”-nak honlapjáról idézünk ismét, annak bemutatására, milyen nagy a valóságban ez a mozgalom: „A Tízparancsolat társaság erős kultúra- és felekezeti szövetségbe tömörít különböző közéleti személyiségeket: lelképásztárokat, rabbikat, nevelőket és felekezeti vezetőket, akik elkötelezték magukat amellett, hogy fellépnek a hagyományos értékek érvényesítése érdekében.”

A „hagyományos értékek” közelebbről meg nem határozott kifejezés, amely igazából nem jelent sokat, de végül azt fogja jelenteni, amit a Tízparancsolat napjának szervezői szeretnének, és valószínűleg azt tükrözi majd, amit az emberek többsége hagyományos értékeknek tart. Egyértelműen kiterjed majd azokra a „forró” politikai kérdésekre, amelyek manapság felkavarják az ország életét. Szinte biztosan kiterjed majd a házassággal kapcsolatos kérdésekre, amelyekről most oly heves viták folynak, mert a melegmozgalom a meleg törvényes házasságának bevezetését kívánja elérni az Egyesült Államokban, Kanadában, Európában, Ausztráliában, Új-Zélandon és másutt. Kiterjedhet egyéb erkölcsi kérdésekre is, melyek a „Ne ölj!” parancsolathoz kapcsolódnak – ilyen például az abortusz kérdése. Kiterjedhet a szexuális hűtlenséget tiltó parancsolatra is, amely közvetlenül kapcsolódik a pornográfia kérdéséhez. Ezek és más kérdések azonban csupán az alapját képezik annak, hogy a mozgalom egy nagy, változást sürgető erővé terebélyesedjék.

A mozgalom közvetlenül azt követően indult el, hogy két római katolikus bírót iktattak be az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságába: John Robertset és Samuel Alitót, ami megteremti a lehetőségét, hogy a bíróság elterjen több mint negyven éven át követett liberális programjaitól, és konzervatív irányba fordítsa a testületet.

Noha ez sok szempontból kedvező változás, mégis sok veszéllyel jár. A legfelsőbb bíróságban öt katolikus bírót foglal helyet, akiknek Róma iránti engedelmissége előbbre való az alkotmány iránti engedelmisségnél. A bíróságnak azonban két hagyományos szemléletű protestáns tagja is van, akik a vasárnapünneplést támogató egyházakhoz tartoznak. Ez azt jelenti, hogy heten is támogatnák a vasárnap-törvényeket, ha hajlandók lennének arra, hogy felülírják az Egyesült Államok alkotmányának első módosítását.^{1*} A legfelsőbb bíróságnak két szombatünneplő, zsidó vallású bírója is van, de csupán kettő, akik nem sokat tehetnek, ha a többség hűséges Rómához. Róma pontosan arra az időre vágyik, amikor Amerika legfelsőbb bírói testülete – amelynek feladata a Róma által gyűlölt alkotmány védelme – a katolikusok számára kedvező ítéleteket hoz, végül pedig a vasárnapünneplést támogató törvényeket kényszeríti a lakosságra, vagy legalábbis megengedi, hogy rákényszerítsék.

Megdöbbenő az is, hogy e mozgalom éppen akkor alakul ki, amikor számos nyugati ország jelentős mértékben módosítja jogrendjét, beleértve a magánéletet, az emberek megfigyelését, a fogva tartást szabályozó törvényeket, és különösen a terrorellenes új törvényeket, amelyeket könnyű kiszélesíteni és új ellenségek ellen felhasználni.

MIÉRT HELYEZTÉK ÁT AZ IDŐPONTOT?

A Tízparancsolat napjaként eredetileg február 5-ét jelölték ki, de az időpontot május 7-ére helyezték át. Ennek fő oka az volt, hogy a szervezők több időt kapjanak az esemény megszervezésére és propagálására. Van azonban egy ennél is jelentősebb ok: azért helyezték át májusra, mert Mózes körülbelül ekkor kapta Istentől a Tízparancsolatot. A honlapon ezt olvassuk: „A Tízparancsolat Társaság vezetői rendkívül fontosnak érezték, hogy a Tízparancsolat napja egybeessen azzal a történelmi időponttal, amikor Mózes Istenhez járult a Sínai-hegyen, és átvette az egész emberiségnek szóló Tízparancsolatot. Május első vasárnapja ideális dátum, mivel a zsidó páska-ünnep és pünkösöd napja közé esik.”

Különös, hogy noha a Tízparancsolat állítólag eltöröltetett a kereszten, úgy tűnik, mintha a vezetők megváltottatták volna álláspontjukat, és most kijelentik, hogy a parancsolatok – vagy legalábbis az alapelveik – az egész

emberiségre érvényesek. Korábban azt hallottuk, hogy a Tízparancsolat egy zsidó intézmény. Akkor talán csak a hetedik napi szombat töröltetett el a kereszten? Miért akarják Mózes szerepét hangsúlyozni? Talán azért, hogy a zsidó vezetőket is bevonják a mozgalomba? Fontos számukra, hogy a zsidók is támogassák a Tízparancsolat Társaságot, s ne legyen olyan erős az ellenállásuk majd a vasárnap-törvénnyel szemben? Talán még a legfelsőbb bíróság zsidó vallású bírái is jóvá fogják hagyni a vasárnap-törvényt?

A TÁMOGATÓK

Fontos tudnunk, kik a mozgalom támogatói. A Tízparancsolat Társaság új elnöke Belarmino „Blackie” Gonzalez, aki több médiaevangelizációs szolgálat alapítója, s tagja a National Religious Broadcasters (NRB) kuratóriumának, az ACTS (egy keresztény televíziós hálózat) elnöke, továbbá egy washingtoni országos imaszolgálat kuratóriumának is tagja. „Blackie” evangélikál keresztény, aki a Tízparancsolat napjának honlapja szerint „rendkívüli mértékben szereti Izraelt”. Nagyon jó kapcsolatai vannak, és egyértelmű, hogy olyan háttérrel biztosít a Tízparancsolat Társaságnak, amelyet az jól ki tud használni. A honlapon ezt olvashatjuk: „Belarmino »Blackie« R. Gonzaleznek a Tízparancsolat Társaság elnökévé történő kinevezésével több médiaevangelizációs szolgálatot és vezető médiaevangelizátort sikerült bevonni a mozgalomba – utóbbiak közül sokan Gonzalez úrral együtt működnek közre a National Religious Broadcasters (NRB) munkájában. Az NRB és a Tízparancsolat Társaság partnersége valódi áldás, hiszen olyan médiaháttérrel biztosít, amely garantálja a Tízparancsolat napjának sikerét.”

Az NRB rendkívül befolyásos szervezet, amely a médiaevangelizációs szolgálatok közreműködésével ellenőrzi a vallási műsorok nézőinek és hallgatóinak hatalmas piacát. Ez a műsorsugárzókat tömörítő legjelentősebb szövetség. Hatalmas médiakampányra számíthatunk, mely a következő hetekben az érdeklődés középpontjában tartja ezt a kérdést.

A Tízparancsolat Társaság alapítója Ron Wexler, akinek rendkívül nagyszabású elképzelései vannak. Izraelben született, s „egységet, összhangot és megbékélést vizionál minden nép és nemzetség között”. Ron Wexler „kiterjedt vallási kapcsolatrendszerét arra használja fel, hogy befolyásos keresztény vezetők részvételével kultúra- és felekezeti közötti stratégiai szövetséget hozzon létre, amely Millennium Council (Millenniumi Tanács) néven ismeretes”. Mindez Wexler életrajzában szerepel a Tízparancsolat napjának honlapján, ahol a következőket is olvashatjuk róla: „Ron erőfeszítései ezeket készítették az embe-

* Az első alkotmánymódosítás a következőképpen hangzik: „A Kongresszus nem alkothat olyan törvényt, amely vallást alapít, vagy vallás gyakorlását tiltja, amely korlátozza a szólás- és sajtószabadságot, a nép jogát a békés gyülekezéshez, amely akadályozza, hogy a nép panaszainak orvoslása érdekében kérvényeket juttasson el a Kormányhoz.” (A ford.)

rek vallási szemléletmódjában tapasztalható különbségek értékelésére, megbecsülésére és tiszteletben tartására.” Ron talán nincs tudatában annak, hová vezet ez a mozgalom, de olyan megmozdulás szervezésében vállal részt, amely képes széles embertömegeket elérni. A Tízparancsolat napja iránt sok szervezet és ismert személyiség fejezte ki támogatását, nevüket megtaláljuk a Tízparancsolat Társaság honlapján: www.tencommandmentsday.com. A lista sok köztiszteletben álló amerikai vallási vezető nevét is tartalmazza. A mozgalom súlypontja az Egyesült Államokra esik, de ha egy ilyen erőfeszítés sikerrel jár, biztosak lehetünk benne, hogy más országok vallási vezetői is csatlakoznak majd hozzá. Ne feledjük, hogy az idei év május 7-e csak az első Tízparancsolat-nap lesz. A jelentősége évről évre növekszik majd, ahogy még több egyház, vallási vezető stb. csatlakozik hozzá.

De mit tegyünk, amikor a vasárnapotörvény mellett kampányolnak? A következő idézet Ellen White-tól származik, aki a vasárnapotörvényért folytatott 1890-es kampányról ír: „Most, amikor oly nagy erőfeszítéseket tesznek arra, hogy kötelezővé tegyék a vasárnap megünneplését, eljött a lehetőség a valódi szombat bemutatására a világ számára, szembeállítva a hamis nyugalomnapal. Isten gondviselése nálunk sokkal előbbre tart. Ő engedte meg, hogy a vasárnapkérdés a figyelem középpontjába kerüljön, s így a negyedik parancsolat nyugalomnapját is a törvényhozó testületek elé tárhassuk. Ily módon fel lehet hívni a nemzet vezetőinek figyelmét Isten Szavának az igazi szombatra vonatkozó bizonyágtételére. A szombat kérdése a jelenkor legnagyobb próbaköve.” (*Manuscript Releases II.*, 16. kézirat, 1890)

Nekünk tehát a negyedik parancsolatban foglalt szombatot kell hirdetnünk, Krisztust helyezve a parancsolat középpontjába, mert valóban Ő áll a középpontban. A parancsolatot a hit általi megigazulás alapelveivel és azal összefüggésben kell hirdetnünk, hogy Krisztus meghalt a világ bűneiért.

Egy újabb fontos kijelentés a *Counsels to Writers and Editors* 97–98. oldaláról: „Őszintén remélem, hogy a trombita biztos hangot fog adni a vasárnapotörvényre irányuló mozgalommal kapcsolatban. Legjobb lenne, ha folyóiratainkban külön kihangsúlyoznánk Isten törvényének örökkévaló voltát. Vajon ne legyen olyan folyóirat, amely átvehetné a *Sentinel* helyét? Nem gondolom, hogy bölcs dolog volt megszüntetni ezt a lapot, mert olyan hangot szólaltatott meg, amely a vallásszabadság védelmét szolgálta. Az igazságot rövid cikkekben, közérthető szavakkal kell bemutatni, külön kihangsúlyozva az Úr szombatját, és kimutatva, hogy akik a hét első napjának megünneplését kikényszerítő törvényeket alkotnak, hűtlenek a menny Urához, mert Ő a hetedik napra helyezte szentségének pecsétjét. Vajon megteszünk mindent,

hogy felmagasztaljuk Jahve törvényét? Meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt a vasárnapotörvény megakadályozására. Ennek az a legjobb módja, ha magasba emeljük Isten törvényét, és engedjük, hogy teljes szentségében megnyilatkozzék. Ezt kell tennünk, hogy az igazság diadalmaskodjék.” (58. levél, 1906)

Készen állunk-e arra, hogy éljünk ezzel a hatalmas lehetőséggel? Nagyon közel van az idő, amikor Isten törvényét kell hirdetnünk, közérthető szavakkal. Mi azonban azt tanítjuk, hogy nem olyan fontos megtartani ezt a törvényt. Ha azt tanítjuk, hogy Jézus a mi szombatünnepelésünk, és igazából nem is kell megtartanunk a szombatot, akkor nem lesz erőnk az igazságot annak minden következményével hirdetni, amikor ez lesz a legfontosabb. Ha istentisztelet után továbbra is étterembe megyünk szombaton, ha a nyugalomnapon vásárolunk, ha istentisztelet után vagy a közös ebéd közben világi dolgokról beszélgetünk, ha a szent órák során megengedjük gyermekeinknek, hogy olyasmivel töltsék az időt, ami nem Isten és szent törvénye felé fordítja a figyelmüket – akkor nem látjuk majd tisztán a bekövetkező események tétjét, és nem leszünk készen arra, hogy határozottan Isten oldalára álljunk. Most van itt az ideje, hogy beengedjük Istent az életünkbe és családjunk életébe.

Istennek határozott bizonyágtétele van azok számára, akik a kiadványainkért felelősek. Ezt szintén a *Counsels to Writers and Editors* c. könyvben találjuk, a 98. oldalon: „Az éjjel komoly szózatot intéztem azokhoz, akik folyóiratainkat szerkesztik és cikkeket írnak ezekbe... Ha azoknak, akik folyóiratainkért felelősek, nincs több bölcsességük, mint hogy emberek dicsőítésével töltsék meg a kiadványokat, akkor kérjenek bölcsességet Istentől. Lelki látásotoknak szüksége van a mennyei kenetre... Ha olyanok dicséretét zengik, akik nem fogadta el az »Így szól az Úr« mércéjét azáltal, hogy megtartja Isten parancsolatait, akkor a válság idején hiányos lelki látásuk lesz, mivel csak a jó cselekedeteket látják azok életében, akik ámításra törekszenek, s akik Krisztusnak és Istentől küldött prófétának állítják magukat.”

Figyeljük meg: ha embereknek hízelgünk, és őket magasztaljuk fel, s a népszerűsége, elismertsége vagy a „szekta” megbélyegzés elkerülésére törekedve olyanoknak adunk helyet, akik nem tartják meg a szombatot – például napjaink népszerű keresztény vezetőinek –, akkor elveszítjük lelki látásunkat. Ha ezt el akarjuk kerülni, akkor vezetőinket fel kell szólítanunk, hogy ne közöljenek olyan cikkeket, amelyek a szombatot nem ismerő férfiakat és nőket dicsőítik. Ha azoknak hízelgünk, akik nem ismerik Isten igazságát, akkor Isten kijelentése szerint nem tudjuk világosan felfogni, hogy éppen ezek az emberek lesznek az ámítók. Összezavarodunk, és népünk elveszíti biztos tájékozódási pontját. Nem fogjuk látni a

közeli válságot. Nem értjük meg, mi a kötelességünk, és nem tudunk elkészülni. A trombitát határozottan kell megszólaltatnunk, átadva magunkat Istennek, és az Ő tanácsát kérve kiadványainkkal kapcsolatban.

Az idézett könyv 99. oldalán ezt olvashatjuk: „Tudom, hogyan tekint Isten azok alkotásaira, akik azt állítják, hogy igazságot cselekszenek, s akik látszólag egyik oldalon sem állnak. Utasítást kaptam, hogy ezt az üzenetet közvetítem nekik: sötétségben vagytok, és nem tudjátok, mit dicsőítetek. Isten nem hagyhat jóvá olyan munkát, amely nem az Ő pecsétjét viseli magán, mert ezáltal oly módon vezettek másokat, melyet a menny nem helyesel. Olyan időben élünk, amikor minden leírt mondatnak határozott jelentést kell hordoznia, és igaznak, őszintének kell lennie. Egyetlen tollvonást sem szabad tennünk a népszerűség érdekében, vagy azért, hogy jóváhagyjuk azt, amit Isten elítél. Akik ezt az utat követik, hön vágnak arra, hogy kiemelkedjenek a többiek közül, de nem Jézus lábainál tanultak. Mindenbe beleszövik az én jüket, amit tesznek vagy mondanak. Vakságukban azt hiszik, hogy Istennek tesznek szolgálatot, amikor fegyvereiket olyan testvéreik ellen fordítják, akik az Isten által rájuk bízott munkát végzik.”

A fentiekből látható, hogy könnyen a visszájára fordíthatjuk a dolgokat, ha nincs lelki látásunk. Ha a népszerű keresztény vezetőknek hízelgünk, akkor pontosan ezt tesszük, és azok ellen fordulunk, akik az igazsághoz ragaszkodva az Isten által rájuk bízott munkát végzik.

Vajon merre tart a Tízparancsolat napját támogató mozgalom? A választ *A nagy küzdelem* c. könyvben találjuk: „Bámulatos, hogy a római egyház milyen fondorlatos. Fel tudja mérni, mi fog történni. Csak az alkalomra vár. Látja, hogy a protestáns egyházak előtte hódolnak a hamis szombat elfogadásával, és hogy a protestánsok is azokkal az eszközökkel fogják kikényszeríteni a vasárnap megtartását, amelyeket Róma is alkalmazott a múltban. Akik elvetik az igazság világosságát, azok igényelni fogják a magát csálhatatlannak nevező hatalom segítségét annak az intézménynek a felmagasztalásához, amely tőle származik. Hogy Róma milyen szívesen siet ebben a munkában a protestánsok segítségére, azt nem nehéz kitalálni. Ki tudná a pápai vezetőknél jobban, miként kell bánni azokkal, akik nem engedelmessé válnak az egyháznak?” (580. o.)

„Több mint fél évszázadig az Egyesült Államok számos próféciakutatója bizonyosságot tett erről a világnak. A jelenlegi események tanúsítják, hogy rohamosan haladunk e prófécia teljese felé. Protestáns tanítók éppúgy hivatkoznak a vasárnap ünneplésének isteni eredetére, éppúgy nélkülözve a szentírási bizonyítékot, mint a pápai vezetők, akik csodákat találtak ki, hogy Isten parancsát a saját elképzelésükkel helyettesítsék. Újra hallani fogjuk azt az állítást, hogy a vasárnap nyugalomnap

megszentségtelenítése miatt sújtják Isten büntető ítéletei az emberiséget. Már most is szó esik erről. Rohamosan tért hódít az a mozgalom, amely az embereket a vasárnap megtartására kényszeríti.” (579. o.)

„Ha az Olvasó meg akarja tudni, milyen erők fognak közreműködni a közeljövő küzdelmében, csak nyomon kell követnie a történelmet, amely tanúskodik arról, milyen eszközöket alkalmazott Róma ugyanebből a célból a múltban. Ha meg akarjuk tudni, hogy a katolikusok a protestánsokkal együtt hogyan bánnak majd dogmáik megtagadóival, vizsgáljuk meg, milyen lelkületet tanúsított Róma a szombattal és a szombat megőrzőivel szemben.” (573–574. o.)

„E két nagy tévedéssel – a lélek halhatatlanságának tanáival és a vasárnap szentségével – teszi Sátán csalásainak foglyává az embereket. Míg az előbbi a spiritizmus alapját rakja le, az utóbbi Rómával hozza közös nevezőre az embereket. Az Egyesült Államok protestánsai elsőként nyújtanak kezét a szakadékon át a spiritizmusnak; és átnyúlnak a mélység felett is, hogy a római hatalommal kezét fogjanak. E hármasszövetség hatására ez az ország követi majd Rómát a lelkiismeret jogainak sárba tiprásában.” (588. o.)

A legünnepélyesebb időben élünk. Ne tévesszük szem elől az idők jeleit! Isten arra szólít minket, hogy ezekben az utolsó napokban Isten szombatját hirdessük, amelyről a Szentírás beszél. Mivel közeledünk mennyei otthonunkhoz, életünknek Isten uralma, nem pedig az Istenrel szembeszegülő emberek uralma alá kell kerülnie.

Az alábbiak számot tarthatnak azok érdeklődésére, akik várják Krisztus visszajövetelét, és figyelemmel kísérik a próféciák beteljesedését. Az idők jeleiből világosan látható, hogy közeledünk a végső válsághoz. Bárcsak hűségességek találna bennünket Isten!

BUSH ELNÖK FELHATALMAZÁST ADOTT AZ AMERIKAIK MEGFIGYELÉSÉRE

Politikai vita robbant ki a *New York Times* egyik híradása kapcsán, mely szerint a Bush elnök által jóváhagyott titkos program keretében – röviddel a szeptember 11-i terroristámadások után – a Nemzetbiztonsági Hivatal (NSA) szabad kezét kapott arra, hogy bírósági végzés nélkül is megfigyeljen amerikai állampolgárokat. Ha szükségesnek tartják egyes amerikai állampolgárok megfigyelését, akkor ezt normál esetben az FBI végzi, és egy washingtoni tükös bíróság ad erre felhatalmazást. Az NSA hagyományosan a külföldi megfigyelésekben vesz részt, de

néhány esetben amerikai területen is végzett lehallgatásokat, rendszerint külképviseletekben. A *Times* szerint ez a döntés „jelentős elmozdulást jelent az amerikai hírszerzési módszerek terén”. Egyes tisztségviselők, akiknek tudomásuk van a folyamatban levő műveletekről, megkérdőjelezték a döntés alkotmányosságát is.

Egy volt főtisztviselő, aki a nemzetbiztonsági jog szakértője, kijelentette: „Ez valóban gyökeres fordulatot jelent. Országunk jogrendjének szinte alappillére az, hogy az NSA csak külföldi megfigyeléseket végez.”

Két kérdéskörrel van tehát szó. Az NSA az Egyesült Államok területén amerikai állampolgárokat figyel meg, anélkül, hogy rendelkezne az ehhez szükséges határozattal, melyet az alkotmány megkövetel. Ez rendkívül fontos. Tudjuk, hogy az Egyesült Államok saját alkotmányának minden alapelvével szembe fog fordulni. Jelenleg azt látjuk, hogy komoly veszélybe kerültek a személyi szabadságjogok és a magánélet védelme. Ezt azonban a *Times* híradása szerint az elnök és más vezetők azzal indokolják, hogy „az elnöknek széles jogköre van ilyen megfigyelések elrendelésére, s ezek részben a képviselőház 2001. szeptemberi határozatából erednek, amely felhatalmazza őt az al-Kaida és más terroristacsoportok ellen folytatott hadviselésre”.

A kormányzat erre irányuló kezdeményezései azonban „felháborították a Kongresszus egyes tagjait, a jogvédő csoportokat, a bevándorlókat és másokat, akik azzal érvelnek, hogy a szóban forgó intézkedések nyomán veszélybe kerül a személyi szabadságjogok védelme, és sérül Amerika lakóinak magánélete” – írja a lap.

A *The New York Times* már 2004 végén meg akarta jelentetni ezt a cikket, de ez a Fehér Ház tudomására jutott, ahonnan felszólították a lapot, hogy ne közölje, mivel ez veszélyeztetné a folyamatban levő nyomozást, és a potenciális terroristákat figyelmeztetné arra, hogy megfigyelés alatt állnak. A lap egy évvel elhalasztotta a cikk közlését, és amikor leköszölte, kihagyott belőle bizonyos információkat, melyek a kormányzat szerint a terroristákat segítenék. Ismét a terrorizmus tehát az ürügy olyan tevékenységek igazolására, melyeket az Egyesült Államok alkotmánya nem engedélyez. Bush elnök határozottan védelmére kelt ezeknek az intézkedéseknek, azt állítva, hogy csak akkor végeznek megfigyelést, ha a kommunikációs csatorna – telefon vagy e-mail – egyik vége külföldön van, és így az NSA hatáskörébe tartozik.

A *The New York Times* azonban december 24-i számában hírül adta, hogy az NSA egyik jelentése szerint a hivatal bírósági végzés nélkül is megfigyelte az e-maileket és a telefonbeszélgetéseket, szélesebb körben annál, mint amit a Bush-kormányzat beismert. Kormánytisztviselők közölték a lappal, hogy az NSA távközlési cégek közreműködésével fért hozzá a bel- és külföldi információcse-

réhez. E cégek a 2001. szeptember 11-i terrortámadás óta híváslistákon tárolták az információkat, és az NSA abban a reményben vizsgálta ezeket, hogy kiszűri a terroristákat.

Kevésbé meggyőző az az érvelés, mely szerint a kormánynak gyorsan kell lépnie terroristagyanús ügyekben, és ezért a tikos bíróság felhatalmazása nélkül is végezhet megfigyeléseket. A bíróság szinte mindig megadja a felhatalmazást, amelyet nem nehéz megszerezni, és az eljárás legfeljebb néhány órát vesz igénybe. A valódi ok minden bizonnyal az, hogy az elnök és más vezetők nem akarják, hogy tevékenységüket a bíróság felügyelje. Ez az egyik módja annak, hogy az elnök nagyobb hatalomra tegyen szert.

Amikor a kormányzat azt állítja, hogy ezzel a hatalommal a Kongresszus ruházta fel őket, akkor lényegében megkerüli azt a jogi folyamatot, melynek célja megvédeni az amerikai állampolgárokat a felhatalmazás nélküli házkutatástól és személyes tulajdonuk lefoglalásától, és ajtót nyit azelőtt, hogy a kormányzati szervek behatoljanak életük különböző területeire. A kormány ugyan azt állítja, hogy az alkotmányos garanciák fennállnak, és továbbra is szükség van bírósági felhatalmazásra a szigorúan belföldi információcsere megfigyelésére, de akik ismerik a jogtörténetet, tudhatják, hogy a folyamat minden bizonnyal nem áll meg itt. Akik ismerik a próféciaikat, tudják, hogy minden szabadságjogot korlátozni fognak, végül pedig meg is vonják ezeket az emberektől. Az amerikaiak más most is megengedik, hogy a biztonság nevében sorra megvonják tőlük e jogokat.

A *Times* ezt írja: „A művelet egyik résztvevője elmondta, hogy a Kongresszus egyik tisztségviselőjének négy szemközt megfogalmazta a program törvényességével kapcsolatos fenntartásait. Így fogalmazott: »Az emberek egyszerűen elfordították a tekintetüket, mert nem akarták tudni, mi folyik.«”

„Néhány nemzetbiztonsági hivatalnok szerint a Bush elnök által az NSA-nak adott felhatalmazás messze túllépi azt a hatáskört, melyet a Kongresszus a terrorizmusellenes törvény (Patriot Act) keretében adott a kormánynak” – közölte a *Times*. „A törvény értelmében a bűnüldöző szerveknek és a hírszerzőknek továbbra is a FISA [a titkos bíróság] végzésére van szükségük minden esetben, amikor az Egyesült Államok keretében lehallgatást akarnak folytatni.”

A Bush-kormányzat ezzel szemben azzal érvel, hogy nincs szükségük felhatalmazásra, mivel a Kongresszus széles körű felhatalmazást adott számukra a terrorizmus elleni küzdelemre. A szóban forgó törvény melleleg bizalmas jellegű, és csak a kormányzat tanulmányozhatja, ők pedig arra használják, hogy megvédjék vele növekvő hatalmukat.

A *The Washington Post* 2005. december 8-án élesebb bírálatot fogalmazott meg: „Úgy tűnik, a kormányzat – csakúgy, mint a hírhedt kínzásról szóló memorandum esetében – azon az állásponton van, hogy figyelmen kívül hagyhat egy egyértelműen megfogalmazott büntetőjogi törvényt, ha ez terhelessé válik számára a terrorizmus elleni harc során. A FISA két és fél évtizede része az ország jogrendjének. Ennek felrúgása, ráadásul titokban, és anélkül, hogy erre a törvényhozás felhatalmazását kérnék, a Kongresszus és az általa hozott törvények teljes semmibevételéről tanúskodik.” Egyértelmű, hogy az elnök még több felügyelet nélküli hatalmat akar. Különös ez a viszonyulás a kormányzáshoz, és ha az elnök sikerrel jár ebben – ami nagyon is valószínű –, akkor ennek nyomán tág tere nyílik a különböző visszaéléseknek.

Kérdés, hová vezet mindez. Ha e kérdésben meg is szűnik a vita, mely jogi korlátot vesznek célba ez után? Az, hogy a kormányzat a terrorizmus elleni küzdelemmel indokolja hatalmát, csökkenti a szélesebb körű tiltakozás valószínűségét. Lehet, hogy végül e hatalmat kiterjesztik az Egyesült Államok területén végezhető megfigyelésekre is, továbbá a terroristákon kívül más célpontokra is kiterjeszthetik őket? A következő híradás igen borús jövőképet vázol fel.

MASSACHUSETTS ÁLLAM KORMÁNYZÓJA SZORGALMAZZA A MECSETEK MEGFIGYELÉSÉT

Az *Associated Press* 2005. szeptember 16-án hírt adott arról a heves vitáról, mely Mitt Romney kormányzónak a terrorizmusellenes hírszerzéssel kapcsolatos megjegyzése nyomán robbant ki. A hírügynökség szerint a muszlim szervezetek és a jogvédő csoportok azt követelték Romney kormányzótól, hogy kérjen elnézést a mecsetek lehallgatására és a külföldi diákok megfigyelésére vonatkozó megjegyzése miatt, de ő kitarított állítása mellett, és arra hivatkozott, hogy csupán a belföldi biztonság erősítését szorgalmazta.

A kormányzó megjegyzése igen baljóslatú mindazon hívók számára, akik egyszer a kormány célpontjába kerülhetnek. Romney kormányzó a mecsetekben végzett hírszerzéssel kapcsolatban azt mondta, hogy a megfigyelés helyénvaló, mert ezekben „a gyűlöletre és a terrorra uszítanak”. „Vajon figyeljük ezt? Folytatunk lehallgatásokat? – vetette fel a kérdést. – Nyomon követjük, hogy mi történik? Figyeljük, ki megy be, és ki távozik? Vajon lehallgatjuk és megfigyeljük azokat a személyeket, akik e helyeken a belföldi terror mellett szállnak síkra?”

Massachusetts állam vezetője tehát azt hirdeti, hogy vallási gyülekezőhelyeket kell lehallgatni, és meg kell fi-

gyelni azokat, akik gyűlöletre uszítanak. Megjegyzései ugyan a mecsetekre vonatkoztak, de ha ez a gyakorlat egyszer meghonosodik, akkor mi akadályozhatja meg, hogy más vallási gyülekezőhelyeket is megfigyeljenek? Bármely egyház tanítását gyűlöletkeltőnek minősíthetik, és lehallgathatják az adott szervezetet, arra hivatkozva, hogy nemzetbiztonsági kockázatot jelent.

A kormányzó láthatólag úgy jellemezte a mecseteket, hogy ott a belföldi terrorra uszítanak. Lehet, hogy némelyikben valóban ezt teszik, de a legtöbbjükben nem, így a muszlim vezetők tiltakoztak az általánosítás ellen. Ennek háttere a muszlim szélsőségesek démonizálása a sajtó és a kormányzat részéről. Valóban meg kell akadályozni, hogy a muszlim szélsőségesek bármely társadalmat veszélyeztessenek, de vajon eljön-e a nap, amikor bárkinek a hitét szélsőségesnek minősíthetik, és egyházát megfigyelésnek vethetik alá?

Romney kormányzó az *Associated Press* jelentése szerint azzal indokolta megjegyzését, hogy csak azt szorgalmazta, a terrorizmus elleni harc erőforrásait jelentősen bővíteni kell, és kijelentette, hogy „semmi olyasmit nem szorgalmazott, amit jelenleg ne tennének meg”. Akkor talán máris lehallgatják, ami a mecsetekben történik? Bizonyára igen, remélhetőleg bírósági ellenőrzés alatt. Ha azonban valakinek a hitét veszélyesnek minősítik, könnyű lesz növelni a megfigyelt vallási gyülekezőhelyek számát, továbbá igen könnyű lesz ehhez bírósági felhatalmazást is szerezni, illetve teljesen megkerülni az alkotmányos védelmet, ha az akadályt jelent.

A GOOGLE SZEMBESZÁLL A KORMÁNNYAL A MAGÁNSZFÉRA VÉDELMEBEN

Úgy tűnik, hogy az e havi vallásszabadsági jelentések kulcsszava a megfigyelés lett. A következő hír szintén számot tarthat azok érdeklődésére, akik aggódnak magánszférájuk biztonsága miatt.

A kormány abbéli törekvésében, hogy behatoljon az Egyesült Államok polgárainak magánszférájába, legutóbb azt követelte, hogy a Google internetes keresőt működtető óriáscég beszo­lgáltassa a felhasználók kereséseivel kapcsolatos adatokat, így a kormány elkészíthesse a felhasználók profilját, és meghatározza, milyen könnyen lehet pornográf oldalakat elérni, illetve mennyire hatékonyak a szűrőprogramok.

Noha nem támogatjuk a pornográfiát, ez a lépés jelentős mértékben megsérti az internethasználók magánszféráját. Ha a kereséseket össze lehet kapcsolni a felhasználók azonosító adataival, akkor a bűnüldöző szervek előtt jó lehetőség nyílik arra, hogy megfigyeljék az amerikai állampolgárok internethasználati szokásait. A többi inter-

netes keresőt működtető cég együttműködik a kormánnyal, és beszolgáltatta az általuk nyilvántartott adatokat, a Google azonban úgy ítéli meg, hogy súlyos követelésről van szó, amely megsérti a magánélet szentségét.

A *The New York Times* híradása szerint a Google-lal folytatott vitára amiatt került sor, mert a kormány több fronton is elszántan igyekszik az internethasználatra vonatkozó adatok megszerzésére, hogy azokat különböző területeken bűnüldözési célokra használhassa, a belbiztonságtól kezdve az internetes bűnözés megfékezéséig. Felmerül a kérdés: Mennyire lesz a jövőben biztonságos az internet, és mennyire lesz könnyű megfigyelni az embereket a kulcsszavak alapján, melyeket vallási meggyőződésükkel összefüggésben írnak be az internetes keresőprogramokba?

A MAGÁNSZFÉRA NAGY-BRITANNIÁBAN

Nagy-Britannia is egyre inkább behatol az egyének magánéletébe. A BBC 2006. január 21-én a következőket közölte: „A [brit] kormány védelembe vette azt a gyakorlatát, hogy 24 000 gyermek és 10–18 év közötti fiatal DNS-mintáját tárolja adatbázisában. Egy konzervatív parlamenti képviselő kiderítette, hogy a fiatalok adatai

annak ellenére szerepelnek az Egyesült Királyság adatbázisában, hogy sosem részesültek hatósági megrovasban, illetve sosem tettek ellenük bűnvádi feljelentést, és nem ítélték el őket bűncselekmény miatt.” Grant Shapps parlamenti képviselő attól tart, hogy „lopva» és »titokban» hoznak létre egy adatbázist fiatalokról, noha az adatbázis létrehozása önmagában nem törvényellenes. Ha a kormány egy DNS-adatbázist kíván létrehozni a teljes lakosságról, akkor készítsen törvényjavaslatot, terjessze a parlament elé, és vitassák meg.”

Változik a világ, hiszen Nagy-Britanniában már nem törvényellenes az, hogy minden lakosról DNS-minta álljon rendelkezésre. A BBC a következőket közölte: „A Belügyminisztérium a hónap elején bejelentette, hogy két éven belül az Egyesült Királyság lakosságának 7 százaléka szerepel majd az adatbázisban, amely már ma is a legnagyobb a világon. A rendőrség immár az adatbázisban szereplő rokonok DNS-mintáinak összevetésével is a bűnelkövetők nyomára akadhat.”

Megdöbbenő látni, hogy az új technológiákat milyen könnyű a bűnüldözés vagy a terrorellenes harc szempontjaira hivatkozva bevezetni. A fenti törekvések végül Isten népe számára is megnehezítik majd a vallás szabad gyakorlását.

Fordította: Takács Szabolcs

SAMUEL KORANTENG-PIPIM

ÚJABB ESZMECSERÉK A TEREMTÉSRŐL

KULCSFONTOSÁGÚ TEOLÓGIAI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK

Tagadhatatlan, hogy a h. n. adventista egyházon belül is vannak különféle, összeegyeztethetetlen nézetek a teremtés tanításával kapcsolatban. A természettudomány adataira alapozva és a kortárs kritizmus (történetkritika) Biblia-értelmezésének alkalmazásával néhány adventista tudós most

a) Földünk korára vonatkozóan inkább a hosszú, mint

a rövid kronológia mellett foglal állást (azaz a Föld korát évmilliókban mérik évezredek helyett),

b) támogatja azokat a nézeteket, amelyek újraértelmezik a teremtési napokat, hogy a Bibliában tanított szó szerinti hat nap helyett inkább évmilliókat jelentsenek,

c) a geológiai oszlop évmilliók során fokozatos, uniformizált lerakódása mellett foglal állást a katasztrófa-magyarázat helyett (amint például a Noé idejében lezajlott özönvízről szóló bibliai beszámolóban olvashatjuk),

d) kitart amellett, hogy a Noé-féle özönvíz helyi esemény volt, nem pedig globális, univerzális katasztrófa,

e) ragaszkodik ahhoz, hogy az állatvilágban a halál jóval a teremtés, Ádám és Éva elbukása előtt megjelent, és hogy az új teremtésben is lesz halál.

A teremtéssel kapcsolatos új nézeteket képviselők véleménye szerint a hagyományos h. n. adventista hitvallás nem a Biblia korrekt értelmezésén, hanem a 19. századi egyházi hagyományon, kulturális befolyáson és Ellen G. White írásain alapul.

A Szentírás feltételezetten „korrekt” értelmezése az, amit a magasabb kritizmus (a történetkritikai módszer) metodológiája képvisel. Ez a liberális módszertan intézményeinkben sok diákot megzavar. A prédikátorok, Biblia-oktatók, egyházvezetők, szerkesztők és kiadók olyan nemzedékét hozza létre, amelynek tagjai bizonytalanok történeti hitelveink és gyakorlatunk néhány területével kapcsolatban, vagy megpróbálják azokat átértelmezni. Sok fiatal és új hívő hite is hajótörést szenvedett, akár h. n. adventista iskolákban tanultak, akár a gyülekezetekben. 2001-ben – néhány gyülekezeti tag teremtésre vonatkozó kérdésére válaszul – a generálkonferencia végrehajtó bizottsága évi tanácsülésén engedélyezte a *Hit és tudomány* című, hároméves konferenciasorozatot. Ezek a konferenciák 2002-ben kezdődtek Ogdenben (Utah állam), és 2004 augusztusában Denverben (Colorado) fejeződtek be *A teremtés megerősítése* címen kiadott jelentéssel, amelyet később előterjesztettek a generálkonferencia végrehajtó bizottsága éves tanácsülésén Silver Springben (Maryland), 2004. október 11-én, és el is fogadták.

Ebben a cikkben röviden összefoglalom azokat a teológiai és módszertani kérdéseket és alkalmazásukat, amelyeket azok vetettek fel az utóbbi években, akik újra meg újra megkísérlik felülvizsgálni és revideálni egyházunk teremtésre vonatkozó álláspontját.

„HIT ÉS TUDOMÁNY” KONFERENCIÁK (2002–2004)

Három *Hit és tudomány* konferenciát tartottak 2002–2004 között, hogy tovább tisztázzák egyházunk eredetre vonatkozó Biblia-értelmezését és bizonyosságtevését. Ezek közül kettő nemzetközi konferencia volt, sok teológus, tudós és egyházi tisztségviselő részvételével. Az első azzal a céllal hívták össze, hogy a résztvevőket megismertessék a Föld és az élet eredetére vonatkozó, az egyházon belüli eltérő magyarázatokkal. Az utolsó konferencián összegezték a kulcskérdéseket, amelyeket a három év során tárgyaltak, és megfogalmazták *A teremtés megerősítése* c. jelentést, hogy az egyházvezetés átgondolhassa.

A két „nemzetközi” konferencia között voltak „regionális” vagy divíziósintű konferenciák, amelyek helyileg tárgyalták a teremtésről szóló kérdéseket. Az egyház tizenhárom divíziójából hét megtartotta a saját divíziósintű vagy regionális konferenciáit. Ezek között volt az Észak-amerikai Divízió *Hit és tudomány* konferenciája, amely Glacier View Ranchen (Colorado) zajlott 2003. augusztus 13–20. között. A teremtéssel kapcsolatos revideált elgondolások közül sokat észak-amerikai egyházi tudósok és vezetők terjesztettek, ezért nem meglepő, hogy ez a konferencia nagy figyelmet kapott. Az észak-amerikai vezető intézményekből, a Biblia-kutató Intézettől és a Földtudományi Kutatóintézettől odalátogató tudósok és teológusok mellett volt néhány egyházvezető is (köztük generálkonferenciai alelnökök és az Észak-amerikai Divízió elnöke is), prédikátorok, laikusok, az egyházi kiadványok, a *Ministry*, az *Adventist Review* és a *Signs of the Times* szerkesztői. Más adventista kiadványok liberális és konzervatív szerkesztői is jelen voltak. Összesen körülbelül százhuszan vettek részt a konferencián.

A konferencián megjelentetett tanulmányt előzetesen szelektálták, és az előterjesztések nagy területeket íveltek át: filozófiát, teológiát, biológiát, fizikát, paleontológiát, geológiát, a Biblia ihletettségét, Ellen G. White írásait stb. A javaslattevők megfelelő módon terjesztették elő szembenálló nézeteiket, melyekben különös figyelmet kapott a teremtés, a Föld kora, a genezisbeli özönvíz, a nagy küzdelem és a halál. Néhányan – talán jogosan – a *Hit és tudomány* konferenciákat szükségtelen időpocsékolásnak tekintik, és úgy vélik, elvonja küldetésétől az egyházat. Én úgy hiszem, hogy a megbeszélések hasznosak voltak az egyház számára, mert képessé tették az egyházat, hogy világosan megértse a teremtéssel kapcsolatos vitában kockán forgó teológiai és módszertani kérdéseket. *A teremtés megerősítése* c. jelentés nemcsak a teremtésre vonatkozó történelmi álláspontot védelmezte, hanem azt is világossá tette, hogy a teremtésre vonatkozó átalakított nézetek bibliailag logikátlanok, következetlenek és tévesek.

A konferenciák azt is nyilvánvalóvá tették, hogy a teremtéssel kapcsolatos „újfajta” elgondolások összeegyeztethetetlenek az adventüzenettel és -misszióval. Hiszen ha a teremtésről szóló új nézetek hamisak, akkor – mint megtévesztő tanítások – károsak a lelkek örök javára nézve is. Ha ezeket tanítják vagy prédikálják, az egyház egységét veszélyeztetik. Következésképpen az egyház integritásának és identitásának szükségszerű védelmében az ilyen téves nézetek nem láthatók vendégül az egyház nagy sátrán belül. Mert ha felkaroljuk a teológiai pluralizmust és annak „mindent magában foglaló” programját, mint amilyen az igazság és a tévedés együttélése, ez károsan hat az egyház életére és küldetésére.

A TEREMTÉS H. N. ADVENTISTA ÉRTELMEZÉSE

A teremtéssel kapcsolatos hitvallásunkat három fontos dokumentum tartalmazza: (1) az 1980-ban megfogalmazott alapvető hitelvek; (2) *A h. n. adventisták hiszik: a 27 alapvető tantétel bibliai magyarázata* c. könyv (1988); és (3) a *Teológiai kézikönyv*, a H. N. A. Biblia-kommentár 12. kötete (2000). Többek között ezek a fontos művek erősítik meg a következő jellegzetességeket, amelyek létfontosságúak a teremtésre vonatkozó h. n. adventista tanítás helyes megértéséhez:

- Isten mindenek Teremtője.
- A Szentírás tartalmazza teremtői tevékenységének hiteles beszámolóját.
- A teremtésről szóló beszámoló Gen 1. és 2. fejezetében szó szerinti és történeti.
- A teremtés hat szó szerinti, folyamatos, egymással határos, 24 órás nap alatt ment végbe.
- Isten teremtői művének befejezésekor a hat nap végén Ő maga „igen jó”-nak minősítette azt. Tehát a halál és minden gonoszság, amit látunk ma a világban, a bukási következménye.
- A szó szerinti hatnapos teremtés a h. n. adventista szombatünneplés alapzata, a szó szerinti hatnapos teremtés nélkül a hetedik napi szombat értelmetlen.

Újabban azonban a teremtésre vonatkozó adventista tantétel fenti hat lényegi elemét – talán az első kivételével – néhányan megkérdőjelezik. Akik megkérdőjelezik a régi adventista tanítást, számos teológiai, módszertani, azaz hermeneutikai és tudományos érveléssel indokolják a teremtés történelmi értelmezésének revízióját. Ez a cikk a teremtéssel kapcsolatos revideált nézet teológiai és módszertani érveire összpontosít.

VIZSGÁLJUK MEG AZ EGYHÁZ TANÍTÁSÁT!

A teremtés „hogyan”-jának alapvető fontossága ellenére az „újfajta” szemlélet képviselői másképpen gondolkodnak. Kitérnek amellett, hogy Gen 1. és 2. fejezetének beszámolóit főleg a teremtés „Ki”-jét vázolják, és nem szükségszerűen azt, „hogyan” és „meddig”. Számukra a teremtés „hogyan”-jával és „meddig”-jével kapcsolatos kérdések tantételbeli apróságok. Egy ilyen tudós szavai szerint „Genezis 1. és 2. szigorúan szó szerinti értelmezése nem alapvető jelentőségű a h. n. adventista hit és élet szempontjából.”

Mivel a teremtés „hogyan”-ját tantételbeli szempontból csekély jelentőségűnek tekintik, a változás pártfogói szerint átalakított tantétel lényege a következő: „Gene-

zis 1. és 2., valamint Példabeszédek könyve (8. fejezete) az események eltérő sorrendiségét és a teremtés különböző módszereit sugallhatják, de mindig Isten a Teremtő. Egy általános megközelítés azt feltételezi, hogy az ember a teremtésről és a szombatról szóló tanítást anélkül is megőrizheti, hogy szükségszerűen összekapcsolná őket. A bibliai özönvíz monumentális méretű; de érvelni amellet, hogy szükségszerűen világméretű áradás volt a szó mai értelmében, túlmegy a bibliai bizonyítékokon.”

Szerintük Istent egyszerűen olyan valakinek kell tekinteni, „aki eljön, hogy helyreállítsa a világot”. Nem számít, úgy szemléljük-e az új Földet, ahol „van még halál, és bizonyos mennyiségű, ellenőrzés alatt tartott felfordulás”, vagy úgy, hogy ez olyan világ lesz, ahol egyáltalán nincs halál.

NÉHÁNY TEOLÓGIAI ALKALMAZÁS

A teremtéssel kapcsolatos eredeti h. n. adventista álláspont javasolt revíziói aláássák a Szentírás tekintélyét és szavahihetőségét, kétségbe vonják Isten jellemét, felborítják a megváltás tantételének kulcsaspektusait, megdöntik az erkölcsiség alapzatát, és lerombolják a h. n. adventista egyház megkülönböztető tantételeit.

1. A szó szerinti hatnapos teremtés tagadása

A szó szerinti hatnapos teremtés tagadása magában foglalja:

– Ha az adventisták továbbra is megtartják a hetedik napi szombatot, át kell értelmezniük eredetét és jelentőségét.

– Nem lesz szilárd bázisa a hetedik nap megünneplésének, és ez előkészíti a talajt ahhoz, hogy a vég idején elismerjék a vasárnap szentségét az igazi szombat helyett.

– Ha a teremtést bemutató, a Biblia tekintélyével alátámasztott feljegyzés, amit Jézus Krisztus is megerősített (Máté 19,4–6; Márk 2,27–28), olyan könnyen érvényteleníthető, akkor más területeken is figyelmen kívül hagyhatjuk a Szentírás tekintélyét (ti. erkölcsiség és életmód).

– A Genezis 1. és 2. fejezet történetiségének tagadása megkérdőjelezi a tényt, hogy Ádám és Éva valóságos személyek voltak, akik térben és időben éltek. De a Biblia azt tanítja, hogy volt egy történeti Ádám. Ez a történeti Ádám összefüggésbe hozható

a) Noéval – Gen 5. fejezet nemzetségtáblázata alapján,

b) Ábrahámmal – Gen 11. fejezet nemzetségtáblázata által, és az emberiséggel Lukács 3,34–38 nemzetségtáblázata alapján,

c) megkérdőjelezni Gen 1. és 2. Ádámjának történetiségét annyi, mint hadilábon állni Jézussal és Pállal, akik mindketten hitték, hogy „kezdetben” Isten teremtett egy történelmi Ádámot és Évát (Máté 19,4: „*Nem olvastátok-e, hogy a Teremtő kezdettől fogva férfit és asszonyt teremtette őket...?*”; 1Tim 2,13: „*Mert Ádám teremtett elsőnek, azután Éva.*”),

d) figyeljük meg, hogy Pál és Júdás összekapcsolja a történeti Ádámot Énokkal és Mózesrel (Júdás 14: „*Ezekről is prófétált pedig Énok, aki Ádámól fogva a hetedik volt, mondván: Ímé eljött az Úr az Ó sok ezer szentjével...*”; Róma 5,14: „*Ámde a halál uralkodott Ádámól Mózesig...*”),

e) ha elvetik a teremtés bibliai leírását, a szó szerinti teremtési hetet, az a házasság alapját is ledönti – Isten kezdetben elrendelte a házasságot mint a férfi és nő közötti szent szövetséget, vagy csak azért jött létre a házasság, mert elősegíti a túlélést? Ez a kérdés etikai aggodalmakat ébreszt a homoszexualitás erkölcsiségét illetően, és eljut a homoszexuálisok házassága új keletű megközelítéséhez.

2. Halál Ádám és Éva előtt

A teremtés hagyományos adventista értelmezésének megváltoztatását szorgalmazók azt tanítják, hogy volt halál a teremtés és Ádám–Éva elbukása előtt. Ebből az következik, hogy a halál Isten tervének része volt ezen a bolygón az élet kialakítására vonatkozóan. Ez az új nézet fontos teológiai kérdéseket vet fel:

– Ha az állatok évmilliókkal az emberi lények létezése előtt elpusztultak, akkor a halál (még az állatoké sem) nem az emberi bűn következménye. De a Biblia azt mondja, hogy „a bűn zsoldja a halál” (Róma 6,23), és a bűn miatt „*az egész teremtett világ egyetemben fohászkodik és nyög mind idáig*” (Róma 8,22).

– Ha a halál a bűn előtt jött be, Pál kijelentése, miszerint „egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál (Róma 5,12; vö. 8,22), nem hitelt érdemlő és nem hihetjük azt sem, hogy „miképpen egynek bűnesete (Ádám) által minden emberre elhatott a kárhozat, azonképpen egynek igazsága által minden emberre elhatott az életnek megigazulása” (Róma 5,18).

– Ha logikailag végigvisszük ezt az érvet, komoly kétségeket támaszt Jézus bűneinkért vállalt halálának szükségességét és hatásosságát, a megváltást, Krisztus második eljövételének valószínűségét és az új teremtést illetően (lásd: 2Pét 3,1–15).

– A hitvallásunk megváltoztatását indítványozók arra céloznak, hogy a helyreállított Földön is lesz halál. De a Biblia azt tanítja, hogy az elbukás előtt nem volt halál. Ennélfogva Isten „az állatoknak a zöld füveket teremtette eledelül” (Gen 1,30). Az állatokat nem ragadozóknak

teremtette, és az új Földön sem lesznek ragadozók (Ésa 65,25). Nem lesz több szenvedés, fájdalom, sem halál (Jel 21,4)

– Egy olyan Isten, aki majd évmilliárdokra kegyetlenséggel ruházza fel az állatokat, kegyetlen Isten, kínlódást, gyötrelmeket okozó Isten. Az efféle Isten nem szerető, hanem szadista. Egy olyan Isten, aki rettegésben tartja a teremtést, hogy kihozzon belőle valami jót, nem a Biblia szerető, jóakarató Istene. Amellett, hogy az efféle szemlélet árnyékot vet Isten jellemére, az elbukás előtti bizonyosfajta pokolra utal.

3. Az egyetemes özönvíz tagadása

A Biblia azt tanítja, hogy Isten az özönvíz előtti világot az özönvíz ítéletével büntette, ami a teremtés elpusztítása volt. Tagadni a Noé idejében történt világméretű vízözönt annyi, mint tagadni az Újszövetség tanúságtevését, hogy egy globális vízözön pusztította el az özönvíz előtti világot (görögül *cosmos*, ebből származik a mi angol *kozmosz* szavunk):

– Jézus azt mondja, hogy Noé napjaiban az özönvíz „mindent elsöpört” (Máté 24,39),

– Péter azt mondja, hogy Isten „*a régi világnak nem kedvezett, de Noét nyolcadmagával megőrizte... özönvízzel borítván el az istentelenek világát*” (2Pét 2,5), „*amelyben kevés, azaz nyolc lélek tartatott meg víz által*” (1Pét 3,20),

– Pál azt állítja, hogy Noé „*kárhoztatta a világot*” (Zsid 11,7).

A fenti újtestamentumi kijelentések azt feltételezik, hogy egy helyi vízáradás nem végzett volna az özönvíz előtti világgal.

Tagadni az özönvíz történelmi valóságát és egyetemeségét annyi, mint tagadni a tűz általi ítéletet a világ végén. De az Újtestamentum özönvíz-tipológiája utal rá, és nemcsak az özönvíz történetiségét és egyetemességét feltételezi, hanem függ tőle, hogy teológiailag alátámassza a tűz általi, világméretű, közelgő ítéletet (2Pét 3,6–7). Éppen úgy, ahogy egy világméretű víz általi ítélet az özönvíz előtti hitetlen világ pusztulását okozta, ugyanígy lesz egy globális, a vég idején bekövetkező tűz általi ítélet, hogy elpusztítsa a gonoszokat.

Végül a világméretű özönvíz nemcsak a teremtést (protológia – a kezdetről szóló tanítás) kapcsolja össze az új teremtéssel (eszkatológia – a végidőről vagy az utolsó napi eseményekről szóló tanítás), hanem az ítélet tartalma szerint az ember felelősséggel tartozik Istennek. Ez az erkölcsiség kritikus, lényegi eleme. Felelősségre vonhatóság nélkül nincsenek erkölcsi kötelezettségek, kötelezettségek, így nincs is igazi moralitás vagy erkölcs. Viszont csupán az isteni, célzatos, teremtésről és egyetemes ítéletről szóló tanítás nyújthat törvényes alapot az erkölcsnek és etikának.

4. Egy megkülönböztető adventista tanítás tagadása

A teremtés bibliai tantételének tagadása – az evolúció elméletének javára – a hit oszlopának tagadását jelenti. Nincs értelme annak, hogy valaki „h. n. darwinista” legyen. Clifford Goldstein így fogalmaz: „Ha az evolúció igaz, akkor az Ádám–Éva történet érvénytelenné válik. Ha pedig érvénytelen, mi történik a bukással? Bukás nélkül a keresztből is üres gesztus lesz, ami megsemmisíti a második eljövétel bibliai tanításának alapját. Tehát lehetetlen az adventizmust összebékíteni az evolúcióval. Valaki lehet vagy egyik (adventista), vagy másik (evolucionista), de mindkettő nem.”

Itt cikkem lényegéhez érkezőnk: tekintettel arra, hogy az evolúciót és az adventizmust nem lehet összebékíteni, kell-e fizetést adnunk olyan embereknek, akik iskolánkban vagy szószékeinken az evolúció elméletét reklámozzák?

MI AZ OKA A TEOLÓGIAI NÉZETKÜLÖNBSÉGEKNEK?

A *Hit és tudomány* konferencián néhányan feltételezték, hogy a nézetkülönbségek „a vérmérsékleti adottságoknak” tulajdoníthatók. Mások szerint „a kölcsönösen egymást kizáró világnézetek összeházasítására irányuló kísérletek idézik elő azokat a feszültségeket és problémákat, melyekkel néhány adventista tudós birkózik”. Vannak, akik úgy vélik, hogy Genézis 1. és 2. fejezete „összetett irodalmi struktúrájának hiányos kiértékelése áll a háttérben”. Megint mások szerint azért van ez, mert egyesek nem nyílnak meg a Szentírás új megértése vagy „világosabb megértése” előtt.

Véleményem szerint a teremtéssel kapcsolatos teológiai nézetkülönbségek az igazsághoz való eljutás eltérő módszereiből fakadnak, s a Biblia ihletettségével és értelmezésével kapcsolatos különböző viszonyulásoknak tulajdoníthatók.

I. Az igazsághoz való eljutás (ismeretelmélet) különböző módszerei

Ami a teremtést illeti, az ismeretelméleti kulcskérdés: a teremtésre vonatkozó tanításunknak megfigyelésre, ön-elemzésre, vagy bibliai kijelentésre kell épülnie? A válasz eldönti: vajon az evolúció hipotézise vagy a Biblia szolgál-e alapul például annak kiderítésére, akár tanítja Genézis 1. és 2. a szó szerinti hatnapos teremtés okait, akár nem. Ez olyan kérdés, ami hatással van a hetedik napi szombat bibliai tanításának érvényességére is.

Figyelemre méltó, hogyan jutott el a Szentírás egyedüli tekintélyének vallásától az empirikus adatok elfogadásáig egy adventista egyetem korábbi elnöke, generál-

konferenciai alelnök. Miután áttekintette a kontinentális elvándorlás, a fosszilis maradványok és a radioaktív izotópos kormeghatározás elméleteit, arra a következtetésre jutott, hogy a Földön már évmilliókkal azelőtt éltek állatok, mielőtt a kontinentális lemezek elkülönültek: „El kellett ismernem... hogy a geológiai oszlop érvényes, valóságos, s az élet néhány formája kihalt azelőtt, hogy az élet más formái életre keltek. El kellett ismernem, hogy az élet formái, melyekkel többnyire megismerkedünk – mint a patás állatok, a főemlősök, és maga az ember –, csak a holocén legfelső vékony rétegében léteznek, és az élet sok formája kihalt, mielőtt ezek megjelentek, ami persze igen nagy lépés egy h. n. adventista részéről, hiszen azt tanítják neki, hogy az élet valamennyi formája hat nap alatt jött létre... Már sok-sok éve éreztem ezt, de végül úgy 1978 táján azt kellett mondanom magamnak: Jól van. A természet világában szilárdan összegyűlt bizonyítékok arra készítettek, hogy átértékeljem a módot, ahogy a Biblia egyes részeit szemlélem, értelmezem és magyarázom.”

A végeredmény: agnoszticizmus. Az eredetre vonatkozó bibliai tanítás feladása teológiai szkepticizmushoz vagy agnoszticizmushoz vezethet. Egy korábbi adventista, egy generálkonferenciai elnök unokája szemlélteti ezt a veszélyt. *A teremtéshívők* (Creationists) c. könyvének bevezetésében elmondja, hogyan adta fel a szó szerinti teremtésre vonatkozó adventista nézeteit és lett agnosztikus: „Miután elhatároztam, hogy inkább a tudományt követem, mint a Bibliát az eredet kérdéseit illetően, gyorsan – bár nem fájdalommentesen – csúsztam lefelé a közmondásosan síkos lejtőn a hitetlenség felé... 1982-ben a louisianai teremtés-evolúció perben úgy döntöttem, hogy szakértő tanúként az evolúció ügyét szolgálom, a kreacionista ügyvéd, Wendell R. Bird ellenében. Abban a perben Bird nyilvánosan »agnosztikus«-nak minősített engem. A címke még idegen és kényelmetlen, de pontosan tükrözi teológiai bizonytalanságomat.”

A teológiai bizonytalanság határtalan mélységébe csúszás a Bibliától mint szilárd normától való eltávolodással kezdődik. Ezt követi az Írások átértelmezése a Biblián kívüli ismeretek szerint, akár a természettudományból, tapasztalatból, hagyományból, pszichológiából vagy más forrásokból származnak. Amint a nyugdíjas generálkonferenciai tisztviselő mondta: „A természet világában folyamatosan felgyülemelő bizonyítékok arra készítettek, hogy átértékeljem a módot, ahogy a Biblia egyes részeit szemlélem, értelmezem és magyarázom.”

Ellen G. White kommentárja:

„Isten a tudomány és a művészet által világosságot árasztott a Földre; azonban ha a tudomány híres szakemberei ezeket a tárgyakat csupán emberi szempontokból vizsgálják, akkor egész biztosan téves következtetésekre

jutnak. Lehet, hogy ártatlan dolog felettébb bölcsekedni, mint ahogy azt Isten igéje kinyilatkoztatja, ha nézeteink nem ellenkeznek a Szentírásban foglalt tényekkel; de azok, akik elhagyják Isten Szavát, és a teremtés művét csupán tudományos elvek alapján akarják magyarázni, térkép és iránytű nélkül hányódnak az ismeretlen óceánon. Ha nem állnak Isten Lelkének vezetése alatt, még a legnagyobb elmék is összezavarodnak, amikor a tudomány és a kinyilatkoztatás kapcsolatát akarják kinyomozni. A Biblia feljegyzéseit megbízhatatlannak tekintik, mivel a Teremtő és művei annyira felette állnak felfogóképességüknek, hogy az ismert természeti törvények alapján nem tudják magyarázni azokat. Akik kételkednek az Ó- és Újszövetség megbízhatóságában, rendszerint egy lépéssel tovább mennek, és Isten létezését is kétségbe vonják, azután pedig horgonyukat vesztve, magukra hagyottan zúzódnak össze a hitetlenség szikláján.

Ezek az emberek elveszítették a hit egyszerűségét. Legyen megingathatatlan az Isten szent Igéjének tekintélyébe vetett hitünk! A Bibliát nem szabad a tudományos felfogás alapján mérlegelni. Az emberi tudás nagyon megbízhatatlan vezető. Kétkedők, akik a Bibliát csak azért olvassák, hogy akadékoskodjanak, állíthatják ugyan, hogy ellentmondásokat találtak, de csak azért, mert tudományos vagy igei ismeretük hiányos. Ha a Biblia szövegeit helyesen értjük meg, felismerjük, hogy tökéletes összhangban vannak egymással. Mózes a Szentlélek ihletésére írt, az igazi geológia pedig sohasem fog olyan felfedezésekre hivatkozni, amelyek nem egyeztethetők össze a Biblia kijelentéseivel. Minden igazság, akár a természetben, akár a kinyilatkoztatásban tárul is elénk, minden vonatkozásban következetes.” (*Pátriárkák és próféták*, 113–114. o.)

II. Különböző viszonyulások a Bibliához (ihletettség és hermeneutika)

A *Hit és tudomány* konferencián nyilvánvalóvá vált, hogy az igazsághoz való eljutás különböző módjai mellett (ismeretelmélet) az adventista tudósoknak a Bibliával és értelmezésével kapcsolatban is vannak nézetkülönbségeik. A következő nyugtalanító kérdések merültek fel:

1. A teremtés adventista tanításának alapja a hagyomány vagy a Szentírás? Az egyház tantétele a szó szerinti hatnapos teremtésről csupán hagyományokon alapul, vagy szilárdan a Szentíráson? Történelmileg az adventisták fenntartották, hogy tanításuk a Biblia helyes értelmezésén, megértésén alapul. De a *Hit és tudomány* konferencián néhányan úgy érveltek, hogy az egyház ragaszkodása ahhoz a tanításhoz, miszerint Gen 1. és 2.-ben a napok betű szerintiek, az abban az időben legjobb értelmezésén alapulnak, amikor az egyház tantételeit formába öntötték. Egy másik résztvevő kijelentette, hogy „Gen 1.

és 2. szigorúan szó szerinti értelmezése teológiai tradíció és kulturális befolyás eredménye... nem veszi komolyan a tényleges szentírási szakasz bizonyítékait”.

2. Mi a teremtési beszámoló forrása? Hogyan működik a kinyilatkoztatás/ihletés a Genézis teremtési beszámolójában (és a Szentírásban általában)? Például: Isten minden információt kinyilatkoztatott Genézis 1.-ben? Más szóval, Genézis 1. beszámolója egészében véve ihletett, vagy nem? Azaz a Szentlélek csupán a szerzőt ihlette valami módon? – ahogy az új nézetek egyik szószólója hangsúlyozta. A Genézis 1.-ben leírt események tényleg úgy történtek, ahogy leírták őket – hét nap alatt, oly módon és sorrendben, ahogy a Biblia kijelenti? Ez a kérdés összefügg a Genézis 1. és 2.-ben olvasható beszámoló történetiségével és megbízhatóságával.

3. A Genézis szó szerinti történetisége kontra más bibliai tantételek. Milyen összefüggés van Genézis 1. szó szerinti történetiségének megértése és a Biblia egyéb tanításai között? Például a hit abban, hogy a halál a bűn következménye, hit a házasságban mint amelyet Isten megáldott – mindez Genézis 1. szó szerinti, kronológiai, történeti olvasatát és értelmezését kívánja? Mostanáig az adventisták egyhangúlag azt mondták: igen. De most néhányan nem így gondolják. A kérdés az, hogy a Bibliát hívó adventista következetesen kiszabadíthatja-e ezeket a tantételeket a genézisbeli teremtési beszámoló szó szerinti történetiségéből?

4. Hogyan értelmezték az újtestamentumi írók az Ószövetség teremtésre vonatkozó szakaszait? Miközben elismerik, hogy az újtestamentumi írók hittek a szó szerint hatnapos teremtésben és a globális özönvízben, a teremtésre vonatkozó új nézetek szószólói megpróbálják hitelképtelenné tenni az újszövetségi írók Ószövetség-értelmezését. a) Az újszövetségi írók félreértették az Ószövetséget, vagy a Szentlélek által vezetve felszínre hozták az Ószövetség teljes jelentését? b) Az Újszövetség a bibliai értelmezés hibás módszerét alkalmazta, azaz a miénkhez képest eltérő hermeneutikai megközelítést, amely jobban illett a Jézus Krisztus korabeli rabbi-kéhez, abbéli hajlandóságukat illetően, hogy kiragadják az Írásokat szövegösszefüggésükből, és a régi igazságokat új szituációkba préseljék, amelyek talán hasonlóak, de az is lehet, hogy nem? c) Az Újszövetség írói merítették-e korábbi, ószövetségi műből metaforikusan, mintha szó szerinti lenne, mégis anélkül, hogy a szerző szükségszerűen hinné, hogy forrása betű szerinti?

5. Biblián kívüli adatok felhasználása. A *sola Scriptura* elvhez (azaz „a Biblia, és csakis a Biblia”) ragaszkodás azt kívánja a magyarázóktól, hogy a Szentírást kizárólag a Biblia alapján, és ne Biblián kívüli adatok segítségével értelmezzék – származzanak ezek akár modern megközelítésekben (régészet, tudomány, pszichológia, közvélemény

stb.), akár ókori, ősi közel-keleti, zsidó vagy görög–római kultúrákból, avagy egyházatyák, reformátorok, adventista úttörők hagyományaiból? Más szóval: a Szentírás legyen-e saját magyarázója? És mi a helyzet a Biblián kívüli adatok megfelelő szerepével a Biblia értelmezésében/magyarázatában? A *Hit és tudomány* konferencián egy egyháztudós és egyetemi tisztviselő azt állította, hogy miközben a Biblia látszólag globális özönvízről tanít, ő egy helyi áradás mellett döntött, a tudományból és a régészetből származó bizonyítékok miatt.

6. Ellen G. White helye. Tény, hogy maga a Biblia tanítja nekünk: hallgassunk Isten igaz prófétáira; és tény, hogy a h. n. adventisták elismerik: Ellen G. White elnyerte a próféta-ság igazi ajándékát. Így milyen a kapcsolat írásai és a Biblia között? Nagyobb súllyal esnek a latba ihletett tanácsai és a teremtés-evolúció kérdésére vonatkozó meglátásai, mint bármely nem ihletett tekintély vagy szakértő – legyen akár egyházvezető, akár tudós – teológiai/exegetikai meglátásai?

7. Elvezetheti-e ma a Szentlélek a hívőket „új igazságok”-ra vagy „új világosságra”, amelyek ellentmondásban vannak ihletett Igéjében már megalapozott igazságokkal?

8. A tudomány és a történelem kérdése. Milyen tekintéllyel kellene összhangba hozni a felsőbb tekintélyt, amikor a modern tudomány és világi történelem értelmezései/magyarázatai és következtetései konfliktusban vannak a Szentírásával?

A fenti kérdésekből nyilvánvaló, hogy a teremtés adventista tantételével kapcsolatos gondolkodás megváltozása felvet néhány hermeneutikai (vagy módszertani) problémát. Bizonyos értelemben véve ezek a kérdések nem újak. Lényegileg ugyanolyan problémák, mint amelyek lekötik az egyház figyelmét, amikor vitatja a történetkritikai módszer jogosságát a Biblia-értelmezés h. n. adventista megközelítésében.

VÉGKÖVETKEZTETÉS

Miközben más fontos kérdések is felvethetők, véleményem szerint az itt felvázolt kérdések jelentik a legfőbb teológiai és hermeneutikai problémákat a Bibliával kapcsolatos újabb keletű adventista konfliktusban. A teremtés bibliai tantételével kapcsolatos új vélekedések mögött a kortárs „magasabb rendű” kritika (a történetkritikai módszer liberális metodológiája) áll.

Úgy gondolom, hogy azokat, akik sorainkon belül megkérdőjelezzik a teremtés bibliai tanítását, egyszerűen a tudományos bizonyítékok újszerű értelmezése készíteti. Azt hiszik, hogy a természetes evolúció paradigmája a tudományos adatok legjobb magyarázata. Úgy tűnik,

nincsenek tudatában a ténynek, hogy az evolúciós teória maga is nagy kihívásokkal néz szembe.

Tény, hogy az evolúció és a teremtésre vonatkozó adventista tantétel összeegyeztethetetlen, ezért becsületesen meg kell kérdeznünk: helyes-e, ha az egyház továbbra is fizet embereket, akik iskoláinkban vagy szószékeinkről az evolúció elméletét hirdetik? Ebben az összefüggésben szeretném felhívni a figyelmet Clifford Goldstein tanácsára:

„Bárkinek, főleg fiataljainknak, akik ezekkel a kérdésekkel küszködnek, azt mondom: Csak kutassatok odaadó és becsületes szívvel! Amíg a Bibliához (és Ellen White könyveihez, cikkeihez) ragaszkodtok, nem tévedtek el. Azoknak, akik közülünk már döntöttek – a Biblia és Ellen White ellenére – az evolúció mellett, azt mondom: Sok más egyház van számotokra. A miénk nem felel meg nektek. Azoknak pedig, akik iskoláinkban tanítanak és hisznek az evolúcióban, s mégis felveszik a fizetést a H. N. Adventista Egyháztól, azt mondom: Ha őszintén elvetitek a szó szerint hatnapos teremtést a teisztikus makroevolúció javára, rendben van, akkor változtassátok ezt az őszinteséget becsületességre, és menjetek el oda, ahol nem kell majd nézeteiteket a nyelv tekervényességei alá rejteni.”

Lehet, hogy a fenti tanács „egyházpolitikailag nem megfelelő”, de ez az igazság. Azért imádkozom, hogy az egyházvezetők, intézményeink tisztviselői, akik szemet hunynak a felett, hogy ki prédikál és tanít gyülekezteinkben és intézményeinkben, vegyék észre a bölcsességet a fenti jó tanácsban.

Fordította: Sonnleitner Károly

*Ha nem állnak Isten Lelkének vezetése alatt, még a legnagyobb elmék is összezavarodnak, amikor a tudomány és a kinyilatkoztatás kapcsolatát akarják kinyomozni...
Akik kételkednek az Ó- és Újszövetség megbízhatóságában, rendszerint egy lépéssel tovább mennek, és Isten létezését is kétségbe vonják, azután pedig horgonyukat vesztve, magukra hagyottan zúzódnak össze a hitetlenség szikláján.*

TÉVEDÉSEK AZ IHLETETT ÍRÁSOKBAN?

2. RÉSZ

TÖRTÉNELMI, IDŐRENDI ÉS TEOLÓGIAI „TÉVEDÉSEK”

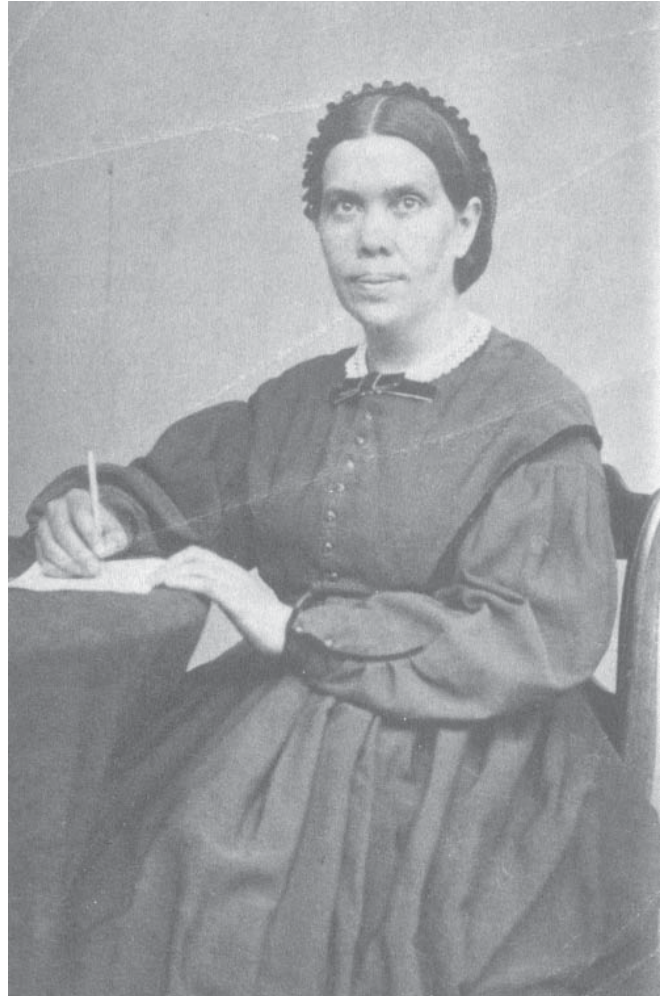
Jan Voerman

Vannak-e tévedések Ellen G. White írásaiban?

Az első részben egy folyóirat cikkének állítására válaszolva, miszerint Ellen G. White tévedett, amikor hosszú történelmet tulajdonított a valdenseknek, megvizsgáltuk a bizonyítékot, amely ma nem ismert széles körben, és amely az ő állítását támasztja alá. A második részben egy újabb vitatott pontot veszünk szemügyre a valdensekkel kapcsolatban – olyat, amely hetednapos adventisták számára érzékeny kérdést érint –, és néhány más kérdést, amelyekről az említett cikk azt sugalmazta, hogy Ellen White tévedett. Valóban tévedett volna? Vagy létezhet más, kézenfekvő magyarázat? A bizonyítékok gondos számbavétele világosságot teremthet.

SZOMBATOT ÜNNEPELTEK-E A VALDENSEK?

A *Ministry* magazin 2000. februári számában olvastuk: „Továbbá, állításaival ellentétben, nincs történelmi feljegyzés szombatünnepelő valdensekről; saját dokumentumaikban egyértelműen arra utalnak, hogy vasárnapot ünnepeltek.” Ezzel Ellen White kijelentésére hivatkozik *A nagy küzdelem* 62. oldalán: „A sötétség és hitehagyás korszakaiban voltak valdensek, akik nem ismerték el Ró-

Ellen G. White 1864-ből (Ellen G. White Estate)

ma fennhatóságát, elutasították a képek imádását és a bálványimádást, s megtartották az igazi szombatot.”

Ellen White itt azt állítja, hogy minden valdens az igazi szombatot ünnepelte? Nem, csupán annyit mondott, hogy voltak valdensek, akik ezt gyakorolták. Nem pontosította, hogy hányan voltak, nagyobb csoport volt-e, vagy csak szerény kisebbség. A szövegösszefüggés azonban azt a nézetet támasztja alá, hogy ez egy szűk kisebbség volt. Az előző oldalon a következőket találjuk: „Voltak azonban *néhányan*, akik nem voltak hajlandók meghajolni

sem a pápai, sem a főpapi tekintély előtt. Elhatárolták, hogy hűségesek maradnak Istenhez, s megőrzik hitük tisztaságát és egyszerűségét. Ennek szakadás lett a vége... A mindenütt uralkodó tévelygés és babonáság még Isten igaz gyermekei közül is sokakat annyira megzavart, hogy jóllehet a szombatot ünnepelték, de vasárnap sem dolgoztak... Míg egyesek a hosszan tartó üldözések hatására megalkudtak hitükben, lépésről lépésre feladva annak megkülönböztető elveit, mások szilárdan kitarítottak az igazság mellett. A sötétség és hitehagyás korszakaiban voltak valdensesk, akik nem ismerték el Róma fennhatóságát, elutasították a képek imádását és a bálványimádást, s megtartották az igazi szombatot.” (61–62. o., kiemlések a szerzőtől)

Az igazi szombat ünneplői nyilvánvalóan azon „kevesek” körébe tartoztak, akik megtagadták a pápának vagy a főpapnak való engedelmességet. Azon „mások” körébe, akik szilárdan kitarítottak az igazság mellett. A *nagy küzdelem* 513. oldalán ezt a világos kijelentést találjuk: „A valdensesk közül némelyek szombatot ünnepeltek. Sokáig tartó véres üldözésük beszédesen szemlélteti, milyen politikát folytat Róma a vele ellenszegülőkkel.” Ha a valdensesk többsége nem tartotta meg az igazi szombatot, csupán néhányan közülük, akkor bizonyítékot kutatva nem annyira általános érvényű megállapítást kell keresnünk, hanem inkább alkalmi híradást. Találunk-e egyáltalán ilyen bizonyítékot?

Szombatünneplők. Nyilvánvaló bizonyítékok támasztják alá, hogy Észak-Itáliában 796-ban szombatot ünnepeltek, mivel egy ebben az évben tartott zsinat 13. kánonja azt állítja, hogy a földművesek szombatot ünnepelnek Sabbath [nyugalomnap] gyanánt. Továbbá arról is szólnak híradások, hogy a szombatünneplés gyakorlata alkalmanként megjelent, amerre a valdensesk a legeredményesebben hirdették üzenetüket. Ez azt mutatja, hogy lenniük kellett szombatünneplő valdensesknek. Óvatosnak kell lennünk azonban, mert amikor szombatünneplésről esik szó, nem minden esetben lehetünk biztosak abban, hogy a hetedik napi nyugalomnapra, vagy a „vasárnapi sabbathra” hivatkoznak-e. Mindazonáltal van néhány egyértelmű kijelentés.

Néhány forrás említi a passagiánusokat vagy körülmetélteket Észak-Itáliában, akik Robinson szerint a valdensesk egy ága voltak, és akik a zsidó szombati nyugalomnapot tartották. Az Alpok valdenseinek egy részét sabbatinak, vagy sabbatatinak, vagy még gyakrabban inzabbatatinak hívták. Néhányan azzal magyarázzák ezt, hogy fából készült cipőt, „sabat”-ot hordtak, míg mások szerint azért hívták így őket, mert elutasították a római egyház ünnepeit vagy nyugalomnapjait; azt is olvastuk, hogy „a héber Sabbath szó nyomán hívták így őket, mert a szombatot tartották meg az Úr napja gyanánt”.

Az 1615-ös esztendőben Valère Gros valdens tanítót azzal vádolták, hogy nem keresztény, hanem zsidó, mert a Sabbathot szentelte meg, és nem más napot. Világosnak látszik, hogy ez a vezető a szombati nyugalomnapot szentelte meg, mert ha a vasárnapot tartotta volna nyugalomnapnak, értelmetlen lett volna zsidónak nevezni. A valdens hitehagyókról szóló egyik inkvizíciós beszámoló megerősíti, hogy bizony nem kevesen ünnepelték a szombatot a zsidókkal: „Nonnulli vero cum Judaeis sabbatum celebrant.”

Az arras-i Michiel Rovillart, akit 1563-ban megégettek, védekezésébe belefoglalta, hogy nem szükséges a vasárnapot és más egyházi ünnepnapot szentnek tartani, mivel azt a parancsot kaptuk, hogy a nyugalom napját Isten példáját követve tartsuk meg, mert Ő megnyugodott és megszentelte a hetedik napot. Azt olvassuk, hogy Michiel elmagyarázta „hogyan cserélték a szombatot vasárnapra, és miért”. 1420-ban a szombatünneplők egy csoportját feljelentették a hatóságoknál Észak-Franciaországban. Több mint tizenöt douai-i lakost tartóztattak le a tanítójukkal együtt, azt állítva, hogy szombatot tartottak nyugalomnap gyanánt. A hitehagyásról szóló ítéleteknek ugyanez a gyűjteménye egy papnak, név szerint Hennequin of Langle-nak a haláláról is beszámol; az ítélet egyik oka, hogy szombaton tartotta a nyugalomnapot.

Néhány forrás arról tájékoztat, hogy voltak petrobrusianusok is, akik a hetedik napi nyugalomnapot tartották. Peter von Bruys követői, akik körülbelül húsz évig tanítottak az Alpok völgyeiben a 12. század elején, látszólag valdensesk voltak, vagy később azonosították őket ekként. A patarénusokról, a többségben katharok és valdensesk alkotta csoportról is azt állítják, hogy betű szerint megtartották a mózesi törvényt. Nem csak a nyugalomnapot tartották, hanem más törvényes ünnepnapokat is.

Igaz-e tehát, ahogyan a cikk állította, hogy „nincs történelmi nyoma a valdensesk szombatünneplésének”? Noha a valdensesk általában nem ünnepelték a hetedik napi nyugalomnapot, a történelmi töredékek mégis – amint láttuk – világosan mutatják, hogy számos valdens ünnepelte a szombatot nyugalomnap gyanánt, ami Ellen White kijelentésének helytállóságát bizonyítja.

IDŐRENDI HIBÁK?

A *Ministry* cikke azt állítja, hogy néhány esetben időrendi hibákat találunk Ellen White írásaiban. „A Review and Herald egy cikkében Ésaías 53,1-et és 44,18-at idézte, azt a kommentárt fűzve hozzá, hogy »Krisztus olyan próféciát idézett, amely több mint ezer évvel korábban megjövendölte«, milyen fogadtatásra talál majd az emberek részéről. Ez Ésaías Dávid és Salamon kortársává

teszi. Azonban az időrendet tanulmányozva azt találjuk, hogy Ésaías i. e. 740-ben nyert elhívást – Uzziás király uralkodásának vége felé.”

Ténykérdés, hogy Ellen White nem közvetlenül idézi Ésaías prófétát. „Walk in the Light” [„Járjatok a világosságban”] című Review-beli cikkében János evangéliumának 12. fejezetéhez fűz magyarázatokat, és a 27. vers-től kezdődően egy hosszabb szakaszt idéz, amelynek része a 38. és 39. vers. Itt Krisztus Ésaías prófétát idézte, amikor azt mondta, hogy „megvakította szemeiket, és megkeményítette a szívüket; hogy szemeikkel ne lássanak és szívükkel ne értsenek, és meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket”. És Ellen White folytatta: „Honnan származott a szív keménysége? A törvényszegésből. A gonosz szölművesek példázata világosan mutatja, hogy a zsidók addig mentek el saját ambiciózus vágyaik megvalósításában, míg végül Isten szeretete és félelme eltávozott tőlük. Senki sem értheti úgy ezt a szakaszt az Írásban, hogy Isten önkényesen vakította meg a zsidók szemét és keményítette meg a szívüket. Krisztus feladata volt, hogy meglágyítsa a kemény szíveket. De ha az emberek ellenálltak Krisztus munkájának, annak biztos következménye, hogy a szívük megkeményedett. Krisztus egy olyan próféciaát idézett, amely több mint ezer évvel előre megjövendölte azt, amiről Isten előre ismerése látta, hogy meg fog történni. A próféciaák nem befolyásolják azok jellemét, akik beteljesítik őket.”

Figyeljük meg, hogy Ellen White nem azt mondta, hogy „Krisztus Ésaíasát idézte”. Nem, nagyon világosan különbséget tett: „Krisztus egy próféciaát idézett, amely több mint ezer évvel korábban megjövendölte azt, amiről Isten előre ismerése látta, hogy meg fog történni.” Mindazonáltal Krisztus egyértelműen Ésaías prófétára hivatkozik. Ehhez nem fér kétség. Azonban, ha közelebről szemügyre vesszük ezt a próféciaát, elmondhatjuk-e, hogy egy „friss” vagy „vadonatúj” prófécia volt, amelyet Ésaías kinyilatkoztatott, vagy inkább a visszhangzása valaminek, amit korábban megjövendöltek és az Írásban lejegyzésre került?

Mózes prófécija. Figyelemre méltó, hogy élete vége felé, ihletés alatt Mózes ezeket az isteni előre ismerésből származó gondolatokat hasonló szavakba öntötte. Ő is világosan megjövendölte, hogy Isten megvakítja a szemüket és megkeményíti a szívüket, hogy ne lássanak és ne értsenek a szívükkel. Mózes V. könyve 28,28-ban találjuk ezt a próféciaát: „Megver téged az Úr tébolyodással, vaksággal és elmezavarodással.” Az „elmezavarodás”-nak fordított szó töve megdöbbenést, zavarodottságot, őriületet, pánikot, zűrzavart jelent. Ha valaki ilyen állapotban van, nyilvánvaló, hogy nem működnek az értelmi képességei, és ez az, amiről Ésaías próféta beszél. Mózes folytatja a 29. versben: „És tapogatni fogsz délben, amint tapogat a vak a

sötétségben; és szerencsétlen leszel a te utaidban, sőt elnyomott és kifosztott leszel minden időben, és nem lesz, aki megszabadítson.” Az utolsó kifejezés – „és nem lesz, aki megszabadítson” – párját Ésaías 6,10-ben találjuk, ahol azt olvassuk: „meg ne gyógyuljon”. Ehhez hasonlóan Jézus azt mondja Ján 12,40-ben: „hogy... meg ne gyógyítsam őket”, érzékeltetve, hogy nincs kilátás a gyógyulásra a megkeményedett, vakká vált, gondolkodni nem képes emberek esetében.

Isteni Lélektől ihletve a Biblia csodálatos egységet mutat. Gyakran találkozunk azzal, hogy egy bizonyos prófécia többé-kevésbé ismétlődik különböző korokban, más-más alkalmakkor, különböző próféták által.

Nyilvánvaló, hogy Ellen White magára a próféciaára koncentrált, és nem kifejezetten Ésaías prófétára, hiszen nem hivatkozik rá közvetlenül. Cikkében csak annyiban érinti Ésaíasát, amennyiben egy bibliai szakaszt idéz, amelyben ez a név előfordul. Azt is láttuk, hogy az általa idézett prófécia nem Ésaías révén született, hanem Ésaías korát megelőző időkre nyúlik vissza, Mózes életének utolsó napjaira. Történelmi ismereteink szerint ez több mint ezer évvel Jézus napjai előttre tehető.

Noha Ellen White Mózeset sem említi, csupán annyit mond, hogy Krisztus egy olyan próféciaát idézett, amely több mint ezer évvel előre megjövendölte, amiről Isten előre látta, hogy be fog következni, megérthetjük a Bibliából, hogy Mózes és Ésaías egyaránt hirdettek ilyen próféciaát. Mivel nyilvánvaló, hogy Ellen White cikke elsősorban nem történelmi beszámoló, nem lenne helyes, ha időrendi táblázattal közelítenénk hozzá, annak meghatározására, hogy pontosan mikor is élt Ésaías vagy Mózes. Egyáltalán nem ez volt írásának a szándéka. Számokban kifejezve ez a prófécia több mint ezer évvel azt megelőzően hangzott el, mielőtt bekövetkezett volna, amiről Isten előre látta, hogy be fog következni.

Ábrahám ideje. Egy másik feltételezett történelmi vagy időrendi pontatlanság Ellen White részéről, amit a *Ministry* cikke bemutat, a következő: „Ezeröttszáz évvel korábban [Krisztus születése előtt], Ábrahám látta [Jézus] napját és örült.” (*That I May Know Him*, 12. o.) A *Ministry* azt kérdezte: „Csakugyan abban az időben élt Ábrahám, amikor Mózes is?” Ellen White olyan számot adott meg, amely körülbelül háromszáz évvel kevesebb a kelleténél.

Valóban olyan tévedés ez, amelyért Ellen White tehető felelőssé? Ebben az esetben is szem előtt kell tartanunk, hogy nem egy történelmi beszámolóval van dolgunk. Elfogadhatjuk az említett kerek számot úgy, mint amelynek célja csupán annak érzékeltetése, hogy hosszú idővel azt megelőzően Ábrahám látta Jézus napját. Nem az volt a célja, hogy pontosan meghatározza, hány évvel is élt Ábrahám Jézus Krisztus születése előtt. Ha El-

len White tovább kerekítette volna a számot kétezer évre, az túl sok lett volna. Egy túlzó reakció gyakran többet árt a hitelességnek, mint egy alábecslés. Ezért ha kerek számokat akarunk használni, az ezeröttszáz év még mindig megfelelő.

TÉVES MAGYARÁZATOK?

A *Ministry* cikke azt írja: „Olykor problémákra bukkanhatunk Mrs. White bibliai szövegmagyarázataiban. Például a *Pátriárkák és próféták* és *A nagy küzdelem* (Korszákok nyomában) című könyveiben a 2Thess 2,9-ben szereplő »által« kifejezést [az angolban *after*, ami *utánt* is jelent – a ford.] idői hivatkozásként értelmezi: »Akinek eljövetele a Sátán ereje [munkálkodása] után van.« A nevezett két könyv szerint ez a vers azt jelenti, hogy Jézus közvetlenül azután az időszak után jelenik majd meg, amikor Sátán nagy erővel tevékenykedik. Ez jóllehet igaz az utolsó napokra, de nem ez volt Pál mondanivalója. Az általa használt kifejezés nem idő határozószó, hanem módhatározó.” A *nagy küzdelemben* szereplő hivatkozás (492. o.) azonban nem is foglalja magában a Pál apostol által használt előjáró szót. Azzal a figyelmeztetéssel kezdődik, hogy sokan válnak megtévesztés áldozataivá, mert Isten hatalmának megnyilatkozásaként fogadják el a spiritizmust, és figyelmen kívül hagyják az Írásokat. Ellen White magyarázata: „Sátán segítségével voltak képesek a Fáraó mágusai Isten munkájának meghamisítására” [kiemelés a szerzőtől]. Ez a mondat világossá teszi az értelmezést: a mágusok csodatévő ereje nem Istentől volt, hanem a Sátán ereje által. Azután folytatja: „Pál arról tesz bizonysgot, hogy Krisztus második eljövetele előtt a sátáni erők hasonló megnyilvánulásának leszünk tanúi.” Ismét teljesen világos: megnyilvánulások, jelenségek a Sátán ereje által. Ezután ezt olvassuk: „Az Úr eljövetelét meg kell, hogy előzze »a Sátán erejének megnyilvánulása, a hazugságnak minden hatalmával, jeleivel és csodáival, és a gonoszságnak minden csalárdságával« 2Thess. 2,9–10.” Figyeljük meg, hogy hiányzik a Pál apostol által használt „által” előjáró.

Pálhoz hasonlóan. Mindazonáltal Ellen White csakugyan elhelyezte időileg is Sátán csodák által történő tevékenységét Krisztus második eljöveteléhez képest. De Pál is ezt tette. 2Thess 2,8-ban az Ellen White által idézett verset közvetlenül megelőző versben Pál részletezi, hogy a Sátán ereje által művelt csodák az Úr eljövetele előtt történnek majd. Így ezekben a versekben Pál az idői tényezőről is tájékoztat bennünket, csakúgy, mint a módról. Ez pontosan az, amit Ellen White is tett. Ha minden rendelkezésre álló adatot megvizsgálunk, nem találunk semmilyen problémát ebben a szakaszban.

A *Pátriárkák és próféták* című könyvben az idézett szakasz így hangzik: „Pál Thessalonikabeliekhez írt második levelében úgy beszél Sátánnak a spiritizmus által végzett különleges munkájáról, mint ami a Krisztus második eljövetelét közvetlenül megelőző esemény. Krisztus második eljöveteléről beszélve kijelenti, hogy ez a »Sátán ereje által lesz, a hazugság minden hatalmával, jeleivel és csodáival« (2Thess 2,9).” Úgy tűnik, Ellen White az „után” előjárót időhatározóként értelmezi. De elfogadott-e ezért egy hamis értelmezést? Nem. Ahogyan fentebb láthattuk, arra a helyes következtetésre jutott, hogy Sátánnak a spiritizmus által végzett különleges munkája közvetlenül Krisztus második eljövetele előtt következik be, amint ezt maga Pál is jelezte. Ellen White nem a görög szöveget használta, hanem a King James-féle angol Bibliát. Nem meglepő tehát, hogy az angol szövegre hivatkozik, és azzal dolgozik, miközben mindvégig helyes következtetésekre jutott a lelki mondandót tekintve.

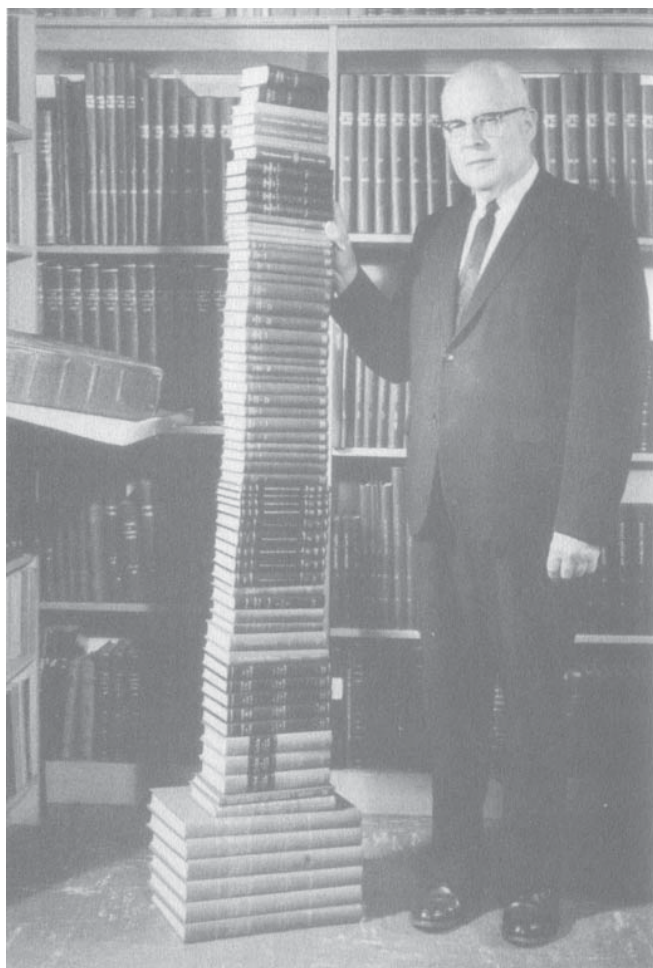
TUDOMÁNYOS HIBA?

A *Ministry* cikke azt állítja: „Az olvasó néha tudományos szempontból hibás szakaszokat talál Mrs. White könyveiben. Például a vulkánok keletkezéséről szóló magyarázata – a földfelszín alatti szén és olaj égése mésszel és vízzel keveredve – hibásnak tűnik.”

A vulkánok keletkezését illetően jó néhány elmélet létezik, ami azt mutatja, hogy nincsen bizonyosság és egység ebben a kérdésben. Egy enciklopédia szerint például: „Nyilvánvaló, hogy a vulkánok keletkezésének végső okát firtató gondolatok mélyen a spekuláció birodalmába kalandoznak. Egyetlen teória sem tudta felölelni a vulkánok viselkedésének és megjelenésének megannyi részletét. Ez a tény önmagában annak a valószínűségét sejteti, hogy nem egy, hanem több magyarázata lehet a jelenségnek.” Ha nincs megbízható mércéje az ítéletalkotásnak, elhamarkodottnak és helytelennek tűnik tudományos hibáról beszélni Ellen White magyarázata kapcsán.

TEOLÓGIAI BOTLÁSOK?

Az utolsóként említett hiba a *Ministry* cikkében így hangzik: „Teológiai hibák is előfordulnak az írásaiban. 1856. május 27-én, miközben egy fontos konferencián vett részt Battle Creekben, Ellen White vigasztaló és buzdító látomást kapott. Többek között arról számolt be, hogy: »Megmutatták nekem a konferencián jelenlévők társaságát. Az angyal így szólt: Néhányan a férgék eledelei, néhányan a hét utolsó csapás elszenvedői, néhányan élve

Ellen G. White unokája, Arthur White nagymamája mintegy 70 kiadott könyve mellett (Forrás: White Estate)

érik meg az elváltozást Jézus eljövetelkor.« (Bizonyágtételek I., 131–132. o.) A látomás és az arról szóló beszámoló a közvetlen közeli második advent teológiáját fejezi ki. Azonban csak részben valósul meg a hármas eszkatologikus jövendölés – mindannyian (és nem néhányan) váltak a férgék eddelévé. A hét utolsó csapás és a második advent még mindig várat magára.”

A közvetlen közeli második advent gondolata valóban nagyon valóságos volt Ellen White számára. Ténykérdés, hogy később azt állította, Jézus már évekkel korábban eljöhetett volna. Ha Isten népe bízik az Ő vezetésében, és a Szent Lélek erejével hirdeti volna a mennyei üzenetet, „meglátták volna Isten üdvösségét... A Föld lakóit évekkel ezelőtt figyelmeztetve a befejező munkát elvégezték volna, és Jézus Krisztus eljött volna népe megváltására.” (A nagy küzdelem, 408. o.)

Amikor az ószövetségi Izráel elérte az ígért földjének határát, az Úr így szólt Mózeshez: „Küldj férfiakat, hogy kémleljék meg a Kánaán földjét, amelyet én adok Izráel fiainak.” (4Móz 13,2) Elérkezett az idő, hogy Izráel letelepedjen Kánaán földjén, s mégsem léptek be az ígért földjére. További negyven évbe telt, hogy Isten ígérete betel-

jesedjen. Akkor ez teológiai tévedés volt Mózes részéről? Ellen White azt írta: „Nem Isten akarata volt, hogy Izráel negyven évig vándoroljon a pusztában; az volt a vágya, hogy egyenesen bevezesse őket Kánaán földjére, és letelepítse őket, mint egy szent és boldog népet. De »nem mehetek be hitelenség miatt.«” (A nagy küzdelem, 408. o.)

Ahelyett, hogy ezt teológiai botlásként értelmeznénk a szerző részéről, akkor járunk el helyesen, ha hitbeli botlásként értelmezzük a nép részéről. Ez igaz Isten népére is az utolsó napokban: „Ehhez hasonlóan nem Isten akarata volt, hogy Krisztus eljövetele ilyen sokáig halasztódjék, és az Ő népe hosszú éveken át maradjon a bűn és gond világában. De a hitelenség elválasztotta őket Istentől.” (A nagy küzdelem, 408. o.)

Feltételes prófécia. Jeremiás próféta azt mondja nekünk: Isten megígérheti, hogy „épít és plántál” egy nemzetet, de ha az a nemzet gonoszul cselekszik, akkor az Úr „megbánja a jót, amit vele tenni akart” (Jer 18,9–10). És ennek az ellenkezője is igaz (lásd 7–8. vers). Jónás története Ninive városában világos illusztrációja ennek. A pusztulás profetikus üzenete nem teljesedett, mert a níniveiek „megtértek gonosz útjukról: és megbánta az Isten azt a gonoszt, amelyről mondta, hogy végrehajtja rajtuk, és nem hajtotta végre” (Jón 3,10). Ahelyett, hogy teológiai botlásokról beszélünk, inkább számításba kellene vennünk a próféta üzenet feltételes voltát. Ha ezt alkalmaznánk Ellen White 1856-os Battle Creek-i konferencián kapott látomására, nem találnánk hibát a próféta üzenetben, inkább magunkat hibáztathatnánk, hogy még mindig nem vagyunk készen Krisztus eljövetelére.

KÖVETKEZTETÉSEK

Bár néhányan a bölcsesség vagy a tudományosság jelének tekinthetik, ha hibákat mutathatnak ki az ihletett írásokban – akár a Bibliában, akár Ellen White műveiben –, nem szabad elsietve hibásnak ítélnünk, ami nem egyezik a felfogásunkkal. Lehet, hogy a saját szemléletünkben van a hiba, amellyel a kérdéshez közelítünk. Vagy talán nem értjük helyesen magát a szerzőt. Az is előfordulhat, hogy vannak információk (történelmi vagy más jellegűek), amelyeket nem ismerünk, és amelyek végül is igazságként mutatnák be a feltételezett hibát. Nem akarunk azok között találatni, akik „felmagasztalják magukat az igazság ellenében” (Tapasztalatok és látomások, 68. o. – az angol lapszám szerint). Ha alázatos, tanítható lelkülettel tanulmányozzuk az ihletett írásokat, rácsodálkozhatunk annak az igazságnak a szépségére, amelyet egykor tévedésnek gondoltunk.

Fordította: Stramszki István

UTAZÁS

Egy olyan tapasztalatot szeretnék megosztani az olvasókkal, amelyről úgy gondolom, nemcsak nekem volt sokáig probléma, hanem másoknak is az lehet. Talán vannak olyanok is, akik ebben a próbában tapasztalták, hogy az Úr segítségével, erejével lehet győzni is.

Több mint tíz éve szociális járadékosként én is megkaptam az utazási kedvezményre jogosító igazolványt, amely

18 alkalomra szól. Először keveset utaztam, nem volt különösebb probléma. De amikor hét éve elkezdtem gyülekezetbe járni, egy másik faluba, akkor már rendszeresen, hetenként utaztam. A kedvezmény így hamar lejárt volna, de ugye a sofőrök általában nem kérték az igazolványt, csak anélkül adták az 50 százalékos jegyet. Így utaztam évekig, és néha felmerült bennem a kérdés, vajon helyes ez? De aztán túlléptem rajta. Bár egyszer volt egy olyan alkalom, amikor azt kellett tapasztalnom, hogy csak az Úr tudott megőrizni a büntetéstől. És sajnos

ebből sem azt értettem meg, hogy nem helyes ez a fajta utazás, hanem egyszerűen úgy gondoltam, hogy az Úr ismeri nehéz anyagi körülményeimet, és megvédett engem. Csak most, utólag értettem meg, milyen helytelen következtetést vontam le abból az esetből. Úgy gondolom, sok más esetben is megtörténik az, hogy amit az Úr figyelemzésnek szán, azt mi nem annak vesszük. Ezután az eset után is úgy utaztam, mint előtte, néha lelkiismeretfurdalással, máskor anélkül.

Később azonban, amikor jobban megismertem a Biblia tanítását, közelebb kerültem az Úrhoz. Az Ő tiszta életét szemlélve megláttam magam szennyesen, rútan, titkos vagy nyilvánvaló bűnökkel. Kértem az Urat, tisztítson meg a bűneimtől, amelyekkel naponta szembesülök, mert nem akarok miattuk elveszni. Ő meghallgatta az

imámat, mert lépésről lépésre segített szembefordulni a bűneimmel, és segített a küzdelemben, hogy győzni tudjak. Kértem, hogy azt is tárja fel előttem, amit én nem látok még bűnnek, ahogy ezt a zsoltáríró is kéri (Zsolt 139,23–24). Így kerültem szembe a múlt évben azzal a bűnnel, amelyről tulajdonképpen a tapasztalatom szól.

Két alkalommal az igehirdetésen keresztül szólított meg az Úr, hogy baj van ezzel az utazással. Ekkor kezdtem komolyabban gondolkodni rajta, és imádkozni. Nem sok idő múlva meglátogattam egy református ismerősömet, és a beszélgetés közben feltette nekem a kérdést, hogy mi, akik hívőknek mondjuk magunkat, akármilyen felekezethez tartozunk is, miben vagyunk különbek a világiaknál, például a buszon való kedvezményes utazással. Hiszen mi is úgy utazunk vele, mint a többiek, mintha ez így természetes lenne. Pedig ha nem bélyegzik le az igazolványt, akkor ez tulajdonképpen LOPÁS.

Úgy éreztem, hogy elsüllyedek szegyenemben. Abban a pillanatban megértettem: ennél világosabban és egyértelműbben az Úr nem fogja tudomásomra hozni, mi a véleménye az utazásaimról. Akkor, ott, abban a percben eldöntöttem: „Uram, segíts! Ezután egész jeggyel akarok utazni, nem akarok a Te törvényed ellen vétkezni. Engedelmeskedni akarok Neked mindenben.”

Nagyon hálás vagyok Istennek, hogy ebben a tapasztalatban részesített. Kívánom szívemből, hogy ez a bizonyágtétel bátorítson

másokat is a bűnnel való szembefordulásra és a büntől való szabadulásra. Örülök és hálás vagyok az Úrnak, hogy ezt a tapasztalatot megoszthattam.

Alföldi Lajosné,
fehérvárcsurgói gyülekezet

„Vizsgálgj meg engem, oh Isten,

és ismerd meg szívemet!

Próbálgj meg engem, és ismerd

meg gondolataimat!

És lásd meg, ha van-e nálam

a gonoszságnak valamilyen útja?

És vezérelj engem

az örökkévalóság útján!”

(Zsolt 139,23–24)

RÁZÓS, DE NAGYSZERŰ!

A VAKMISSZIÓ JELENTKEZIK

Húsvét vasárnapján az Árpád hídnál gyűlt össze a piciny csapat: két látó, két nem látó – két férfi, két nő, és két négy lábú kísérő, vagyis összesen hatan voltunk. Minden borús, esőt jósoló előrejelzés ellenére az idő ragyogóan napos, a levegő lágyan simogató volt, azaz ideális kirándulási idő. A HÉV és a busz is telve volt turistákkal, mégis pompásan telt az utazás, mivel az utasok előzékenyek voltak, néha még a tornát is vállalták, hogy vakvezető kutyáinknak ne okozzanak sérülést. Csodálatos, együtt érző szeretet vette körül társaságunkat. A hétköznapi türelmetlenségének, tülekedésének nyoma sem volt, mégis örültünk, amikor Dobogókőn végre kiszállhattunk a buszból.

A lefelé vezető úton elengedtük a négy lábú vezetőket és ketten-ketten egymásba karolva, beszélgetve mentünk a lejtős úton Pilisszentlászlóiig. Ekkor tudtam meg, hogy fiatal társnőm először vesz részt igazi kirándu-

lason. Az ösvény pedig gyakran sziklás, máshol gyökerekkel hálózott, vagy kicsit mocsaras volt. Ezek nehézséget jelentettek ugyan számára, de a tavaszi illatok, a kristálytiszt levegő, az új kihívások boldoggá tették. A kutyák is élvezték a szabad hancúrozást a fák között, igazi barátságot kötöttek.

A faluba érve megpihentünk egy szép téren. Vidáman falatoztunk, és elhatároztuk, hogy gyalog folytatjuk utunkat. A térkép egy szurdokvölgyet jelzett, ahol túravezetőnk sokszor járt gyermekkorában. A szurdokvölgy patakja a faluból indult, és már a kezdetén próbák elé állított minket. Négyyszer kellett átkelnünk a csúszós köveken, ahol a nem látóknak igencsak ránk, illetve a szóbeli eligazításunkra és a kinyújtott kezünkre kellett támaszkodniuk. De a rájuk váró próba csak most következett!

A szurdok látóknak csodálatos: teli kisebb-nagyobb vízesésekkel, vad-

regényes sziklával, az ösvényt csaknem elzáró vastag törzsű fákkal, patakon átívelő kicsiny fahidakkal. De úgy menni itt, hogy nem látunk... Ráadásul a már sok túrán részt vett vak fiatalember azt javasolta, hogy bízzák magukat teljesen kutyáik vezetésére! Segítsék át őket négy lábú társaik a veszélyes ösvényeken, ahol néha csak a hajsza választ el a meredek patakparttól, ahol veszélyt jelentenek a kiálló ágak, gallyak és sziklák! Nekem gyakran összeszorult a gyomrom a félelemtől, amikor nem látó társainkat egy-egy meredek helyen segítette át a kutyájuk. Mindnyájan tanultunk. Elsősorban bizalommal együttműködni. Láttuk, milyen türelmesen oktatják a kutyákat, ha tévesztenek. Viktor egyszer úgy megcsúszott, hogy csak kutyája lábába kapaszkodva menekült meg a vízbe zuhanástól.

Amikor kiértünk a szurdokból, szemerkélni kezdett az eső. „De jó, hogy csak most!” – mondtuk, és szaporázva folytattuk utunkat a buszmegállóig. Ott már komolyabban esett, mi összebújtunk egyetlen esernyőnk alatt, és vidáman beszélgetve, elégedett, hálás szívvel vártunk a hamarosan megérkező buszra.

Rázós volt, de nagyszerű!

Flogny Piroska

Esküvő

Barabás Csilla és Varga Zsolt (Elek)

Lázár Ágnes és Makra Jenő (Budapest, Benczúr u.)

KERESZTSÉGEK

Berkes Melinda, Berkes Alíz (Kaposvár), **Urbán Jánosné** (Abasár), **Árpás Zsolt, Zsiros Anita, Konkolyiné Vargha Zsuzsanna** (Budapest, Zugliget), **Dr. Ladányi Zsigmond** (Szeged), **Molnár László, Lichtenstein Gyula, Lichtenstein Gyuláné** (Budapest, Zugliget), **Hege-**

dús Péter (Gödöllő), **Kiss Sándor** (Dorogháza), **Koncz Benőné Kovács Katalin** (Csemő), **Mertl Tünde** (Budapest, Széchenyi-hegy), **Reményi Zita** (Gödöllő), **Gálné Jónás Valéria** (Szolnok)

HALÁLOZÁS

Mátyus Jánosné (Őrjárat u.), **Egyed Sándorné** (Veszprém), **Oberlander Péterné** (Bp., Zugliget), **Németh Anikó** (Medgyesegyháza), **Rezács Irén** (Lovasberény), **Klepács Ferenc** (Gödöllő)

A TARTALOMBÓL

„A szombat lett az emberért...” (Márk 2,27) 2 • A Tízparancsolat osztálytársadalmi kérdéssé válásának kezdete az Egyesült Államokban 5 • A vasárnaptörvényért folytatott kampány kezdete 9 • Újabb eszmecsere a teremtésről 18 • Tévedések az ihletett írásokban? 25 • Utazás 30 • Rázós, de nagyszerű! 31

KLEPÁCS FERENC

(ÉLT 77 ÉVET)

Kárpátalján, Veléten született 1929. március 16-án. Négyéves korától járt az ún. „szombatosok” gyülekezetébe. A falujában édesapja, Klepács István volt az első adventista, édesanyja később csatlakozott az Adventista Egyházhoz.

Klepács Ferenc nagyon fiatalon, 17 évesen keresztkelkedett meg. Mindig oszlopos tagja volt a gyülekezeteknek, amelyekhez az évek során tartozott (Veléte, Ilonca, Beregszász). 1982-ben költözött Magyarországra, itt előbb a zugligeti, majd a gödöllői gyülekezetnek volt a tagja. Énekelni nagyon szeretett, szolgált az Úrnak szólót, duót énekelve, valamint kórustagként is.

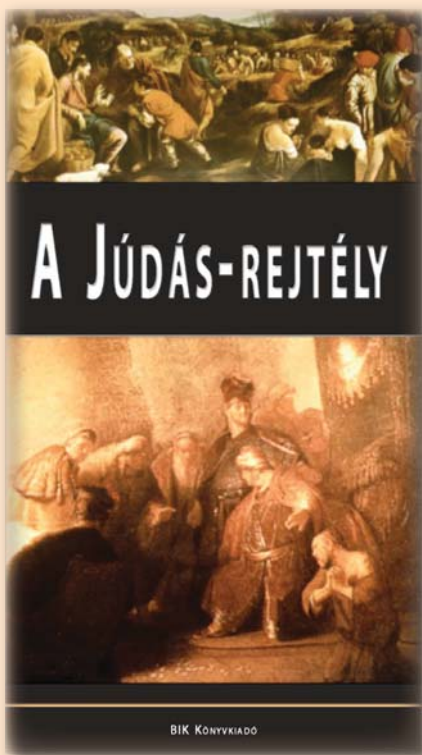
A jó Istenhez mindvégig hűséges volt, csak azt fájlalta, hogy a nyelvi nehézségei miatt nehezen tudott az igazságról beszélni. Az Úr után a család és a munka volt a mindene. Gyermekait, unokáit nagyon szerette. Nem egyszer fordult elő, hogy a családlátogatásból hazatérve néhány nap elteltével már mondta: „Úgy szeretném őket már megint látni!”

Az utóbbi években súlyos szívbetege tudatában is Istenben bízva, Reá hagyatkozva élt. A gyülekezetbe még súlyos betegen is eljött, nem maradt otthon. Szív műtetre várakozva egy reggel imádkozás után kijött a szobájából, és azt mondta: „Én elrendeztem Istennel a dolgom, ha élek, ha meghalok, legyen úgy, amint Ő akarja.” A szívébe békeesség költözött, soha nem panaszkodott a betegsége miatt. A kórházban többször is így szólt hozzám: „Én értem te ne aggódj!”

Abban a boldog hitben halt meg, hogy tudta, az Úr Jézus hamarosan jön, és az ő pora felett is megáll, és nemsokára találkozunk. 2006. április 9-én, a mielőbbi vizontlátás reményében vett búcsút tőle felesége, két lánya, öt unokája, szerettei és a gödöllői gyülekezet.

Klepácsné Csiszár Erzsébet

KÖNYVAJÁNLÓ

MEGJELENÉS ELŐTT

REISINGER JÁNOS: A JÚDÁS-REJTÉLY

Júdásnak, Jézus tanítványának a sorsa számos kérdést vet föl. Miért és hogyan lett a tanítványból áruló? Mikor és minek a hatására fordult szembe először Jézussal? Ha a Mester kezdettől fogva tudott Júdás szándékáról, miért nem leplezte le őt? Ha viszont nem akarta leleplezni, mit tett azért, hogy szándéka helytelenségéről meggyőzze és megmentse tanítványát? Ha Júdás visszakozik, megvalósult volna a megváltás terve? Valóban megbánta-e Júdás, amit tett? Ezekre a kérdésekre keres választ ez a könyv, a bibliai kijelentések fényében. Ezáltal nemcsak Biblia-ismertet nyújt, hanem útmutatást is ad a napjainkban előkerült és nemrég közzétett Júdás evangéliumával kapcsolatos kérdésekben.